

Skatteverket som behörig brottsbekämpande myndighet vid förenklat uppgiftsutbyte inom EU

September 2022

Innehållsförteckning

1	Författningsförslag.....	5
1.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	5
1.2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	7
1.3	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2008:1396) om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen.....	8
2	Ärendet.....	9
3	Rättslig reglering.....	9
3.1	Uppgiftsutbyte enligt rambeslutet	9
3.1.1	Rambeslutets innehåll.....	10
3.1.2	Förordningen om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen	12
3.2	Uppgiftsutbyte inom ramen för Interpol.....	13
3.3	Uppgiftsutbyte enligt Europolförordningen	14
3.4	Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.....	15
3.5	Sekretess.....	17
3.5.1	Beskattningsverksamheten	17
3.5.2	Den brottsbekämpande verksamheten	18
3.5.3	Sekretessbrytande regler.....	18
3.6	Dataskydd.....	20
4	Skatteverket utses som behörig brottsbekämpande myndighet.....	23
5	Utlämnande av uppgifter.....	30
5.1	En sekretessbrytande bestämmelse införs	30
5.2	Bestämmelsen ska även gälla juridiska personer.....	36
6	Det behövs ingen ytterligare reglering.....	37
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	39
8	Konsekvensanalys.....	39
9	Författningskommentar	42
9.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	42
Bilaga 1	Rådets rambeslut 2006/960/RIF om förenklat informations- och underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater	45
Bilaga 2	Rättelse till rådets rambeslut 2006/960/RIF av den 18 december 2006 om förenklat informations- och	

underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande
myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater 57

Sammanfattning

I promemorian föreslås att Skatteverket ska anmälas som behörig brottsbekämpande myndighet enligt rådets rambeslut 2006/960/RIF av den 18 december 2006 om förenklat informations- och underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater. I promemorian föreslås även att sekretessbrytande bestämmelser ska införas så att Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet kan leva upp till sina åtaganden enligt rambeslutet, att lämna information och underrättelser som rör vissa typer av brott och brottslig verksamhet till andra behöriga brottsbekämpande myndigheter inom EU. Dessa bestämmelser innebär därutöver att det tydliggörs när utlämnande av uppgifter kan ske inom ramen för det internationella samarbete som sker genom Interpol och Europol.

Syftet med förslagen är att förbättra Skatteverkets möjligheter att bedriva en effektiv brottsbekämpande verksamhet.

Förslagen innebär ändringar i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och förordningen (2008:1396) om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § och 2 kap. 7 § lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

Bestämmelserna om personuppgifter i följande paragrafer gäller också vid behandling av uppgifter om juridiska personer:

1. 2 § om personuppgiftsansvar,
2. 2 kap. 1 § om rättsliga grunder för behandling av personuppgifter,
3. 2 kap. 7 § om utlämnande av personuppgifter,
3. 3 kap. 2 § om gemensamt tillgängliga uppgifter, och
4. 3 kap. 2 § om gemensamt tillgängliga uppgifter, och
4. 4 kap. 1–4, 7 och 8 §§ om längsta tid som personuppgifter får behandlas.
5. 4 kap. 1–4, 7 och 8 §§ om längsta tid som personuppgifter får behandlas.

Bestämmelserna om personuppgifter i följande paragrafer i brottsdatalagen (2018:1177) gäller också vid sådan behandling:

1. 2 kap. 2 § om diarieföring och handläggning i vissa fall,
2. 2 kap. 3 § andra stycket om ändamålet med behandlingen,
3. 2 kap. 17 § om längsta tid som personuppgifter får behandlas,
4. 2 kap. 4 och 22 §§ om behandling för nya ändamål, och
5. 3 kap. 6 § om tillgången till personuppgifter.

2 kap.

7 §

Om det är förenligt med svenska intressen, får personuppgifter lämnas ut till

- 1. Interpol,*
- 2. Europol,*
- 3. en polismyndighet eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol, eller*
- 4. en tullmyndighet eller skattemyndighet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).*

Personuppgifter får lämnas ut enligt första stycket endast om

mottagaren behöver uppgifterna för att utföra en uppgift som avses i 1 §.

Personuppgifter får lämnas ut till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige har tillträtt efter riksdagens godkännande.

Personuppgifter får vidare lämnas ut till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige har tillträtt efter riksdagens godkännande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 5 b § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 b §²

På begäran av *en enhet inom* Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska uppgifter som avses i 2 kap. 3 § 1–5, 7, 8, 10 och 11 lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet lämnas ut.

En enhet inom Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet har rätt att ta del av sådana uppgifter om enskilda som avses i 2 kap. 3 § 1–5, 7, 10 och 11 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet vid direktåtkomst till beskattningsdatabasen enligt 2 kap. 7 § samma lag.

På begäran av Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska uppgifter som avses i 2 kap. 3 § 1–5, 7, 8, 10 och 11 lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet lämnas ut *från beskattningsdatabasen. Uppgifter ska dock endast lämnas ut i den utsträckning uppgifterna behövs i verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.*

Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet har rätt att ta del av sådana uppgifter om enskilda som avses i 2 kap. 3 § 1–5, 7, 10 och 11 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet vid direktåtkomst till beskattningsdatabasen enligt 2 kap. 7 § samma lag.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Senaste lydelse av förordningens rubrik 2003:1023.

² Senaste lydelse 2017:459.

1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2008:1396) om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 2 § förordningen (2008:1396) om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna förordning betyder

1. svensk brottsbekämpande myndighet: Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten i den polisverksamhet som bedrivs vid myndigheten, Tullverket *och* Kustbevakningen,

1. svensk brottsbekämpande myndighet: Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten i den polisverksamhet som bedrivs vid myndigheten, Tullverket, Kustbevakningen *och Skatteverket i dess brottsbekämpande verksamhet,*

2. utländsk brottsbekämpande myndighet: en brottsbekämpande myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen som har anmälts vara behörig brottsbekämpande myndighet enligt rambeslutet, eller som har utsetts till nationellt kontor för återvinning av tillgångar enligt rådsbeslutet om samarbete mellan medlemsstaternas kontor för återvinning av tillgångar när det gäller att spåra och identifiera vinning eller annan egendom som härrör från brott,

3. brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna: brott som enligt svensk rätt motsvarar de brott som avses i den artikeln.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2023.

2 Ärendet

Den 8 november 2021 gav Skatteverket in en promemoria till Finansdepartementet där det föreslogs att Skatteverket anmäls som behörig brottsbekämpande myndighet enligt rådets rambeslut 2006/960/RIF av den 18 december 2006 om förenklat informations- och underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater (Fi2021/03629). I promemorian föreslogs även att sekretessbrytande bestämmelser införs för att Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska kunna leva upp till sina åtaganden enligt rambeslutet att lämna information och underrättelser som rör vissa typer av brott och brottslig verksamhet till andra brottsbekämpande myndigheter inom EU samt för att effektivisera och tydliggöra när utlämnande av uppgifter kan ske inom ramen för Interpol och Europol. Syftet med förslagen var enligt promemorian att förbättra Skatteverkets möjligheter att bedriva en effektiv brottsbekämpande verksamhet. I promemorian lämnades förslag till ändringar i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, här kallad Skatteverkets brottsdatalag, och förordningen (2008:1396) om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen.

Denna promemoria har tagits fram inom Finansdepartementet med anledning av Skatteverkets promemoria.

3 Rättslig reglering

3.1 Uppgiftsutbyte enligt rambeslutet

I syfte att förenkla uppgifts- och underrättelseutbytet mellan medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter presenterade den svenske justitieministern i Europeiska rådet i juni 2004 ett förslag till rambeslut om ett förenklat informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter inom EU. I förslaget, det s.k. svenska initiativet, utvecklades informationsutbytet enligt artikel 39 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet (Schengenkonventionen) i syfte att reglera hur de brottsbekämpande myndigheterna snabbt och enkelt skulle kunna utbyta befintlig information och befintliga underrättelser, se departementspromemorian Enklare informationsutbyte i brottsbekämpningen inom EU (Ds 2008:72 s. 22).

Det svenska initiativet togs fram i ljuset av de nya krav på informationsutbyte som direktkontakter mellan myndigheter ställer och de praktiska erfarenheterna av brottsbekämpning. Dessa visar att det alltför ofta är svårt, tar för lång tid eller i vissa fall t.o.m. är omöjligt att få tillgång till relevanta och nödvändiga uppgifter och underrättelser från andra medlemsstater. Medlemsstaternas nationella lagstiftning, administrativa strukturer och villkor för insamling och utbyte av uppgifter och underrättelser på internationell nivå skiljer sig åt och försvårar utbytet av

information. Det finns ett behov av att snabbt, och inte sällan på underrättelsestadiet, kunna kartlägga en person eller ett brottsligt nätverk. Det svenska initiativet utgick från att den befintliga information som lagligen får inhämtas nationellt av en behörig polismyndighet eller en annan brottsbekämpande myndighet också ska kunna utbytas mellan medlemsstaternas behöriga brottsbekämpande myndigheter. Initiativet resulterade i rådets rambeslut 2006/960/RIF som trädde i kraft den 30 december 2006.

Rambeslutet tar sikte på information och underrättelser som underlättar arbetet med att upptäcka, förebygga eller utreda brott. Det omfattar sådant informationsutbyte som sker som ett led i allmän brottsspaning och mellan den allmänna brottsspaningen och ett beslut om att inleda förundersökning. Det sistnämnda motsvarar underrättelseverksamhet, som består i att samla in, bearbeta och analysera information i syfte att bl.a. klarlägga om brottslig verksamhet har förekommit eller kan komma att utövas eller att ge underlag för beslut om förundersökning. Rambeslutet skulle vara genomfört senast den 19 december 2008.

3.1.1 Rambeslutets innehåll

I rambeslutet definieras behörig brottsbekämpande myndighet på följande sätt (artikel 2 a):

En nationell polismyndighet, tullmyndighet eller annan myndighet som enligt nationell lagstiftning har behörighet att upptäcka, förebygga och utreda brott eller brottslig verksamhet och utöva myndighetsutövning samt i samband härmed vidta tvångsåtgärder.

Medlemsstaterna anmäler i en förklaring som deponeras hos rådets generalsekretariat vilka nationella myndigheter som är behöriga brottsbekämpande myndigheter. En sådan förklaring får ändras när som helst (artikel 2 a).

I Ds 2008:72 anges att rambeslutet framför allt omfattar sådan information som utbyts på underrättelsestadiet, dvs. innan en formell brottsutredning har påbörjats samt att det endast i mycket liten utsträckning berör utbyte av information inom ramen för en brottsutredning eller för lagföring. Informationsutbytet för sådana ändamål regleras i stället i olika instrument som rör internationell rättshjälp i brottmål (s. 29).

Rambeslutet ålägger inte medlemsstaterna att samla in eller lagra information och underrättelser i syfte att dessa ska kunna tillhandahållas de behöriga brottsbekämpande myndigheterna i andra medlemsstater (artikel 1.3) utan rambeslutet syftar till ett friare utbyte av befintlig information och befintliga underrättelser för genomförandet av brottsutredningar eller kriminalunderrättelseverksamhet (artikel 1.1).

Information och underrättelser ska tillhandahållas på begäran av en behörig brottsbekämpande myndighet som handlar inom ramen för de befogenheter som fastställts i den nationella lagstiftningen och som genomför en brottsutredning eller en kriminalunderrättelseverksamhet (artikel 3.2). Med information och/eller underrättelser avses all slags information eller data som innehas av brottsbekämpande myndigheter och

all slags information eller data som innehas av offentliga myndigheter eller privata organ och som är tillgängliga för de brottsbekämpande myndigheterna utan att de vidtar tvångsåtgärder (artikel 2 d).

Kravet på tillgänglighet bedöms dock inte innebära att de uppgifter som ska tillhandahållas måste finnas lagrade hos den tillfrågade myndigheten, utan det kan röra sig om befintlig information i ett register som denna myndighet har tillgång till för sin verksamhet, antingen genom direktåtkomst eller på annat sätt (se Ds 2008:72 s. 37).

I rambeslutet finns tidsfrister för tillhandahållande av information och underrättelser. Av artikel 4 framgår att brott som avses i artikel 2.2 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstater är prioriterade. Exempel på sådana brott är bedrägeri, penningtvätt och förfalskning.

Av artikel 7.1 framgår vidare att de behöriga myndigheterna, utan att det är nödvändigt med en anmodan, ska lämna information och underrättelser till behöriga brottsbekämpande myndigheter i andra berörda medlemsstater, i de fall där det finns sakliga skäl att förmoda att informationen och underrättelserna kan bidra till att upptäcka, förebygga eller utreda brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF.

Rör den information eller de underrättelser som ska utbytas ett brott eller en brottslig verksamhet som omfattas av Europols mandat ska informationen även utbytas med Europol (artikel 6.2).

En behörig brottsbekämpande myndighet får vägra att lämna information eller underrättelser endast om det finns sakliga skäl att anta att tillhandahållandet av informationen eller underrättelserna skulle kunna skada väsentliga nationella säkerhetsintressen i den anmodade medlemsstaten, äventyra resultatet av en pågående utredning eller en kriminalunderrättelseverksamhet, eller enskilda personers säkerhet eller vara uppenbart oproportionerligt eller irrelevant för de syften för vilka det begärdes (artikel 10.1).

Vidare får den behöriga brottsbekämpande myndigheten bl.a. vägra att tillhandahålla den begärda informationen och de begärda underrättelserna om begäran gäller ett brott där påföljden enligt den anmodade medlemsstatens lagstiftning är ett års fängelse eller mindre (artikel 10.2).

Att en begärd uppgift omfattas av sekretess utgör inte någon grund enligt rambeslutet för att vägra lämna ut den till en annan medlemsstat. Tvärtom förutsätter rambeslutet att sådana uppgifter ska lämnas. Den mottagande myndigheten ska då säkerställa sekretessen för uppgifterna (se artikel 9).

Det är framför allt reglerna om sekretess till skydd för enskildas personliga och ekonomiska förhållanden i den brottsbekämpande verksamheten (35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400], förkortad OSL) eller till skydd för den brottsbekämpande verksamheten (18 kap. 1 och 2 §§ OSL) som borde bli aktuella (se avsnitt 3.5.2).

Rambeslutet innehåller vidare bestämmelser som medger att den brottsbekämpande myndighet som tillhandahåller information ställer villkor, i enlighet med sin nationella lagstiftning, i fråga om hur den mottagande brottsbekämpande myndigheten får använda informationen (artikel 8.4). Den mottagande myndigheten är bunden av villkoren förutom i vissa särskilda fall som rör tillsyn över de behöriga brottsbekämpande myndigheterna. En annan begränsning följer av att en medlemsstat inte har rätt att använda information eller underrättelser som bevis inför en rättslig

myndighet utan uttryckligt samtycke från den stat som har lämnat uppgifterna (artikel 1.4). I rambeslutet föreskrivs vidare att en mottagande medlemsstat i särskilda fall kan anmodas att redovisa hur den översända informationen har använts (artikel 8.4).

Rambeslutet är inte begränsat till en viss typ av brottslighet. Däremot är, som framgått, vissa brott prioriterade och för dem gäller bl.a. kortare tidsfrister för att svara på en begäran om information eller underrättelser. Som utgångspunkt kompletterar rambeslutet, men ersätter inte, det samarbete som bedrivs med stöd av andra internationella överenskommelser eller inom ramen för internationell hjälp i brottmål. Rambeslutet kompletterar t.ex. informationsutbytet mellan Europol och medlemsstaterna i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF, här kallad Europolförordningen (se avsnitt 3.3).

3.1.2 Förordningen om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen

Rådets rambeslut 2006/960/RIF har i svensk rätt genomförts genom förordningen om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen. Förordningen innehåller bestämmelser om tillämpning av rambeslutet, varav de mest centrala redogörs för nedan.

I 2 § anges vilka som är behöriga svenska brottsbekämpande myndigheter enligt rambeslutet. För närvarande är det Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten i den polisverksamhet som bedrivs vid myndigheten, Tullverket och Kustbevakningen.

I 3 och 4 §§ regleras uppgiftslämnande till en utländsk brottsbekämpande myndighet efter begäran respektive utan föregående begäran.

Enligt 3 § ska en svensk brottsbekämpande myndighet, om det inte möter något hinder enligt 5 §, till en utländsk brottsbekämpande myndighet lämna uppgifter för användning i underrättelseverksamhet om brott eller vid utredning av brott, under förutsättning att begäran i vart fall innehåller vissa närmare specificerade uppgifter, och de begärda uppgifterna är tillgängliga för myndigheten vid tidpunkten för begäran.

Av 4 § framgår att om en svensk brottsbekämpande myndighet har sakliga skäl att anta att uppgifter som är tillgängliga för myndigheten kan bidra till att upptäcka, förebygga eller utreda sådana prioriterade brott som avses i artikel 2.2 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, ska uppgifterna, om det inte möter något hinder enligt 5 §, utan särskild begäran lämnas till en berörd utländsk brottsbekämpande myndighet. Utlämnandet ska begränsas till vad som bedöms relevant och nödvändigt för syftet med utlämnandet.

Av 5 § framgår att uppgifter inte får lämnas ut enligt 3 eller 4 § om ett utlämnande av uppgifterna står i strid med lag eller förordning eller om det finns sakliga skäl att anta att ett utlämnande kan skada väsentliga svenska säkerhetsintressen, äventyra resultatet av en pågående brottsutredning eller underrättelseverksamhet eller äventyra enskilda personers säkerhet.

En begäran om uppgifter enligt 3 § får också avslås bl.a. om ett utlämnande bedöms vara uppenbart oproportionerligt eller irrelevant för det syfte det begärs.

Enligt 6 § får uppgifter som tillhandahålls med stöd av 3 eller 4 § i enskilda fall förenas med villkor för användandet, om det krävs med hänsyn till enskilds rätt eller från allmän synpunkt. Ett sådant villkor får inte strida mot Sveriges internationella förpliktelser.

I 7–9 §§ finns bestämmelser om olika tidsfrister för att besvara en begäran om uppgifter.

I 10–12 §§ regleras en svensk myndighets begäran om uppgifter. Av 11 § framgår att det i bl.a. 6 kap. 3 § lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete finns bestämmelser om skyldighet för en myndighet att följa villkor som begränsar möjligheten att utnyttja en uppgift. Lagen om internationellt polisiärt samarbete är enligt 1 kap. 1 § tillämplig på polisiärt samarbete mellan Sverige och andra stater i den utsträckning Sverige i en internationell överenskommelse har gjort sådana åtaganden som avses i lagen. Om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet deltar som behörig brottsbekämpande myndighet i uppgiftsutbytet enligt rambeslutet, bedöms den lagen vara tillämplig. Av 6 kap. 3 § första stycket samma lag framgår vidare att om en svensk myndighet har fått uppgifter eller bevisning från en annan stat för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda brott eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet, ska svenska myndigheter följa villkor som begränsar möjligheten att använda uppgifterna eller bevisningen, om villkoren gäller på grund av en överenskommelse med den andra staten eller en mellanfolklig organisation. Första stycket gäller oavsett vad som är föreskrivet i lag eller annan författning. Därutöver kan nämnas att det finns en ny bestämmelse i brottsdatalogen (2018:1177), 2 kap. 20 a §, som trädde i kraft den 28 juni 2022 och som är av intresse i detta sammanhang. I bestämmelsen anges att om en svensk behörig myndighet har fått personuppgifter från en annan medlemsstat eller ett EU-organ och det finns villkor som begränsar möjligheten att använda uppgifterna, ska svenska myndigheter följa villkoren oavsett vad som är föreskrivet i lag eller annan författning. Bestämmelsen gäller således inte uppgifter som rör juridiska personer.

3.2 Uppgiftsutbyte inom ramen för Interpol

Interpol är en mellanstatlig organisation för polissamarbete som vilar på folkrättslig grund. Interpol har för närvarande 195 medlemsländer. Sverige har förbundit sig att inom ramen för Interpol lämna andra stater bistånd med information, men dessa åtaganden är inte lika långtgående som när det gäller åtagandena i förhållande till stater som är medlemmar i Europol (se avsnitt 3.3). Likaså har Sverige förbundit sig att lämna viss information till Interpol i dess egenskap av samarbetsorganisation, se propositionen Tullbrottsdatalog (prop. 2016/17:91 s. 165).

Interpols syfte är att underlätta gränsöverskridande polissamarbete. I varje medlemsland finns en nationell Interpolbyrå som är utpekad som kontaktpunkt i förhållande till Interpols generalsekretariat, övriga medlemsländer samt andra brottsbekämpande myndigheter i det egna

landet. Polismyndigheten är Sveriges utpekade kontaktpunkt enligt förordningen (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten. I Sverige genomförs det dagliga Interpolarbetet av Internationella enheten som är en del av Nationella operativa avdelningen (NOA) vid Polismyndigheten. Åklagarmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen deltar också i samverkan tillsammans med Polismyndigheten. Även Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet kan delta i Interpolarbetet.

Medlemsländerna samarbetar inom ramen för respektive medlemslands nationella lagstiftning. För svensk del lämnas information till Interpol med stöd av reglerna i de brottsbekämpande myndigheternas registerlagstiftningar, t.ex. för Polismyndighetens del lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område, här kallad polisens brottsdatalog.

3.3 Uppgiftsutbyte enligt Europolförordningen

Europol tillkom genom antagandet av rådets beslut 2009/371/RIF av den 6 april 2009 om inrättande av Europeiska polisbyrå (Europol). Genom beslutet fick Europol ställning som EU-myndighet. En konsekvens av det är att Europols struktur, arbetssätt, verksamhetsområde och uppgifter regleras av Europaparlamentet och rådet genom en förordning, enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet inom EU. Den 11 maj 2016 antogs Europolförordningen. Den ska tillämpas fr.o.m. den 1 maj 2017. Den 28 juni 2022 trädde en ändringsförordning i kraft som innebär ett utvidgat mandat för Europol inom vissa områden, se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/991 av den 8 juni 2022 om ändring av förordning (EU) 2016/794 vad gäller Europols samarbete med privata parter, Europols behandling av personuppgifter till stöd för brottsutredningar och Europols roll inom forskning och innovation. Det påverkar dock inte den beskrivning av Europolsamarbetet som lämnas i denna promemoria.

Europol är EU:s gemensamma polisbyrå. Europol har till uppgift att stödja och stärka medlemsstaternas polismyndigheter och andra brottsbekämpande organs insatser och deras ömsesidiga samarbete för att förebygga och bekämpa allvarlig brottslighet av visst slag som rör två eller fler medlemsstater, terrorism och sådana former av brottslighet som påverkar ett gemensamt intresse som omfattas av unionens politik. Europol arbetar till stor del med insamling, behandling och analys av underrättelser om sådan allvarlig och gränsöverskridande brottslighet inom unionen och fungerar som en knutpunkt för utbyte av uppgifter mellan medlemsstaterna, se Promemorian Genomförande av EU:s direktiv om finansiell information (Ds 2021:5 s. 169).

Ett centralt begrepp i Europolförordningen är behöriga myndigheter. Enligt förordningens definition är detta de polismyndigheter och andra brottsbekämpande organ i medlemsstaterna som enligt nationell rätt är ansvariga för att förebygga och bekämpa brott (artikel 2). Behöriga myndigheter omfattar även andra myndigheter i medlemsstaterna som enligt nationell rätt är ansvariga för att förebygga och bekämpa brott som omfattas av Europols behörighet (se Ds 2021:5 s. 171).

Ett annat centralt begrepp i förordningen är nationella enheter. Varje medlemsstat ska inrätta eller utse en nationell enhet, som ska fungera som sambandsorgan mellan Europol och de behöriga myndigheterna i medlemsstaten (artikel 7.2). Den nationella enheten ska ha åtkomst till nationella brottsbekämpningsuppgifter och andra relevanta uppgifter som är nödvändiga för samarbetet med Europol (artikel 7.3).

Medlemsstaternas behöriga myndigheter får ha direktkontakt med Europol endast om medlemsstaterna tillåtit det, annars ska kontakterna gå via den nationella enheten. Via sin nationella enhet (eller genom tillåten direktkontakt från behöriga myndigheter) ska medlemsstaterna tillhandahålla Europol den information som är nödvändig för att Europol ska kunna uppfylla sina mål, inbegripet uppgifter om de former av brottslighet vars förebyggande eller bekämpande prioriteras av unionen (artikel 7.6). Medlemsstaterna ska lämna sådan information på eget initiativ, alltså inte endast på begäran. Det finns dock vissa undantag från denna uppgiftsskyldighet (se artikel 7.7).

Uppgiftsinhämtning från Europol sker både inom ramen för pågående brottsutredningar och underrättelseverksamhet för att förhindra och upptäcka brottslig verksamhet.

I Sverige är Polismyndigheten nationell enhet, se förordningen med instruktion för Polismyndigheten. Polismyndigheten har i ett beslut den 11 januari 2019 (dnr A033.183/2019) bedömt vilka myndigheter, utöver Polismyndigheten, som är svenska behöriga myndigheter enligt artikel 2.a i Europolförordningen. I beslutet bedömdes Kustbevakningen, Tullverket, Skatteverket, Säkerhetspolisen och Ekobrottsmyndigheten vara sådana behöriga myndigheter.

3.4 Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Av 6 § förordningen (2017:154) med instruktion för Skatteverket framgår att Skatteverket ska förebygga och motverka ekonomisk brottslighet, medverka i brottsutredningar som rör vissa brott samt delta i det myndighetsgemensamma arbetet mot den grova och organiserade brottsligheten. Enligt 19 § ska det vid Skatteverket finnas en eller flera särskilda enheter för uppgiften att medverka i brottsutredningar. Sedan den 1 januari 2015 bedrivs den brottsbekämpande verksamheten samlad i en och samma skattebrottsenhet, som är organisatoriskt skild från andra verksamheter inom Skatteverket. Den brottsbekämpande verksamheten är en sådan självständig verksamhetsgren inom Skatteverket som avses i 8 kap. 2 § OSL. Medverkan i brottsutredningar sker på begäran av och under ledning av åklagare medan underrättelseverksamheten bedrivs självständigt av Skatteverket. Verksamheten är begränsad till vissa brott som har anknytning till Skatteverkets övriga verksamhet.

Bestämmelser om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet finns i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. I 1 § första stycket finns en uppräkningslista av brott som omfattas av Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet, den s.k. brottskatalogen. De brott som räknas upp är brott enligt

1. skattebrottslagen (1971:69),

2. 30 kap. 1 § första stycket 4 aktiebolagslagen (2005:551), s.k. förbjudna lån m.m.,

3. 11 § tredje stycket lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m., dvs. förbjudna lån från stiftelse,

4. 4 kap. 6 b §, 14 kap. 1–4 och 10 §§ och 15 kap. 10–13 §§ brottsbalken, om gärningen avser uppgift eller handling i ärende hos Skatteverket, vilket bl.a. innefattar olovlig identitetsanvändning, urkundsförfalskning och osant intygande,

5. 9 kap. 1–3 och 11 §§ brottsbalken, om gärningen har samband med Skatteverkets verksamhet enligt lagen (2009:194) om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete, lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, eller lagen (2020:1066) om förfarandet vid skattereduktion för installation av grön teknik, dvs. bedrägeribrott som är riktade mot vissa verksamheter som Skatteverket bedriver,

6. 11 kap. 5 § brottsbalken, dvs. bokföringsbrott,

7. lagen (2014:836) om näringsförbud,

8. folkbokföringslagen (1991:481),

9. lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, och

10. lagen (2020:548) om omställningsstöd.

Av andra stycket framgår att Skatteverket får medverka vid undersökning också i fråga om annat brott än som anges i första stycket, om åklagaren finner att det finns särskilda skäl för detta.

Av 2 § framgår att åklagare som leder förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken vid undersökningens verkställande får anlita biträde av Skatteverket samt att åklagaren får begära biträde av Skatteverket också i fråga om utredning av brott innan förundersökning har inletts.

Skatteverket får verkställa beslut om beslag enligt 27 kap. 1 § rättegångsbalken i de fall våld mot person inte behöver användas (3 §).

Om husrannsakan verkställs av en polisman, får åklagaren uppdra åt Skatteverket att medverka vid förrättningen. Skatteverket får då genom söka de utrymmen som är föremål för husrannsakan (4 §).

Skatteverket får, utan att biträde begärs av åklagare, i fall som avses i 23 kap. 22 § rättegångsbalken utreda sådan brottslighet som anges i 1 § första stycket, om den misstänkte kan antas erkänna gärningen. Detta gäller endast om den misstänkte fyllt tjuogoett år (5 §).

Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet omfattar, utöver vad som föreskrivs i 2–5 §§, även att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet som avses i 1 § första stycket (6 §). Bestämmelsen i 6 § avser bl.a. den del av skattebrottsenhetens verksamhet som benämns underrättelseverksamheten. Sådan verksamhet utförs med anledning av misstankar om pågående brottslig verksamhet som inte kan konkretiseras, eller allmänna misstankar om framtida brott. I underrättelseverksamheten samlas information in från olika håll. Syftet med underrättelseverksamheten är i huvudsak att ta fram underlag för vilken inriktning en verksamhet ska ha eller för att initiera konkreta brottsutredningar. Information som genereras inom underrättelseverksamheten lämnas vidare till andra brottsbekämpande myndigheter, andra verksamheter inom Skatteverket och andra myndigheter, se propositionen Skattebrottsdatalag (prop. 2016/17:89 s. 39 f.).

Skatteverket är en av de myndigheter som ingår i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet, se bl.a. 6 § förord-

ningen med instruktion för Skatteverket och lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet. Skatteverket deltar även i styrnings- och ledningsfunktionerna för det myndighetsgemensamma arbetet som bl.a. inriktas mot strategiska personer och utsatta områden. De uppgifter som Skatteverket kan bidra med kan tillsammans med de andra myndigheternas uppgifter bilda ett underlag för de samverkande myndigheterna som kan vara avgörande för vilka prioriteringar, inriktningar och insatser som görs mot organiserad brottslighet (se prop. 2016/17:89 s. 40).

3.5 Sekretess

Av allmänna bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen följer att sekretess inte bara gäller mot enskilda, utan även gentemot andra myndigheter samt mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra (se 8 kap. 1 och 2 §§ OSL). Beskattningsverksamheten och den brottsbekämpande verksamheten inom Skatteverket är exempel på sådana självständiga verksamhetsgrenar, vilket alltså innebär att sekretess gäller mellan dem. För att beskattningsverksamheten ska kunna lämna en sekretessbelagd uppgift till den brottsbekämpande verksamheten inom Skatteverket och vice versa, krävs det således att sekretessen bryts.

3.5.1 Beskattningsverksamheten

Bestämmelser om skatte- och tullsekretess finns i 27 kap. OSL. Av 27 kap. 1 § första stycket OSL följer att sekretess gäller i verksamhet som avser bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt eller som avser fastighetstaxering för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden (skatteseekretess). Sekretessen gäller vidare enligt andra stycket 1 i verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsdatabasen enligt lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (databasseekretess). Sekretessen är absolut, dvs. något skaderekvisit finns inte. Sekretess gäller även för vissa ärendetyper med anknytning till beskattningsverksamheten (27 kap. 2 § första stycket OSL). De flesta typer av beslut som fattas inom beskattningsverksamheten är offentliga enligt 27 kap. 6 § OSL.

I 17 kap. OSL regleras sekretess till skydd främst för myndigheters verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn. Den mest centrala bestämmelsen för Skatteverkets del finns i 17 kap. 1 § OSL som anger att sekretess gäller för uppgift om planläggning eller andra förberedelser för sådan inspektion, revision eller annan granskning som en myndighet ska göra, om det kan antas att syftet med granskningsverksamheten motverkas om uppgiften röjs. Uppgifter som kan skyddas av sekretess enligt bestämmelsen är bl.a. kontrolluppgifter och liknande uppgifter som samlas in för en revision. Sekretessen gäller med ett rakt skaderekvisit, med en presumtion för offentlighet.

3.5.2 Den brottsbekämpande verksamheten

Bestämmelser om sekretess för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i bl.a. förundersökning i brottmål och i Skatteverkets verksamhet i övrigt för att förebygga, uppdaga, utreda eller beivra brott regleras i 35 kap. OSL. Sekretessen gäller med ett omvänt skaderekvisit, dvs. det råder presumtion för sekretess. En uppgift får bara lämnas ut om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. Samma sekretess gäller även för uppgift i register som förs av Skatteverket enligt Skatteverkets brottsdatalag, eller som annars behandlas där med stöd av samma lag. Av 35 kap. 10 § 4 OSL framgår att sekretessen för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden enligt 1 § samma kapitel inte hindrar att en uppgift lämnas ut enligt vad som föreskrivs i Skatteverkets brottsdatalag. I 35 kap. 6 § OSL finns undantag från sekretessen för bl.a. beslut av åklagare om huruvida åtal ska väckas.

Det finns också sekretessregler i 18 kap. OSL till skydd för intresset av att förebygga eller beivra brott. Enligt 18 kap. 1 § OSL gäller sekretess för uppgift som hänför sig till bl.a. förundersökning i brottmål och i Skatteverkets verksamhet i övrigt för att förebygga, uppdaga, utreda eller beivra brott. Vidare framgår av 18 kap. 2 § samma lag att sekretess gäller för uppgifter som hänför sig till Skatteverkets underrättelseverksamhet. Sekretessen i 18 kap. 1 och 2 §§ gäller med olika styrka och skaderekvisitet är i båda fall kopplat till om syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

3.5.3 Sekretessbrytande regler

Utlämnande från beskattningsverksamheten till skattebrottsenheten

Som har beskrivits kräver ett utlämnande av sekretessbelagda uppgifter från beskattningsverksamheten till den brottsbekämpande verksamheten inom Skatteverket (skattebrottsenheten) att sekretessen bryts.

Av 10 kap. 28 § OSL följer att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Bestämmelsen är även tillämplig på självständiga verksamhetsgrenar inom en myndighet. En sådan bestämmelse om uppgiftsskyldighet som aktualiserar bestämmelsen i 10 kap. 28 § OSL finns i 7 § lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. Den senare bestämmelsen innebär att uppgifter som förekommer i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska lämnas till den brottsbekämpande verksamheten, om uppgifterna kan antas ha samband med misstänkt brottslig verksamhet som avses i 1 § första stycket samma lag och som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i ett år eller mer, eller som sker systematiskt. En uppgift enligt 7 § som omfattas av sekretess ska dock inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut (9 § lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet). Utgångspunkten är att beskattningsverksamheten ska lämna uppgifterna på eget initiativ, men de kan även lämnas på begäran av skattebrottsenheten.

En annan bestämmelse om uppgiftsskyldighet finns i 5 b § första stycket förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Bestämmelsen innebär att uppgifter som avses i 2 kap. 3 § 1–5, 7, 8, 10 och 11 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska lämnas ut från beskattningsdatabasen på begäran av skattebrottsenheten. Skattebrottsenheten har även direktåtkomst till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen. Bestämmelsen finns i 2 kap. 7 § lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Bestämmelser om direktåtkomst bryter inte i sig sekretess. I 5 b § andra stycket förordningen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet finns en bestämmelse om uppgiftsskyldighet som anger att skattebrottsenheten har rätt att ta del av sådana uppgifter om enskilda som avses i 2 kap. 3 § 1–5, 7, 10 och 11 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet vid direktåtkomst till beskattningsdatabasen enligt 2 kap. 7 § samma lag.

Utlämnande till utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation

En uppgift som omfattas av sekretess får som utgångspunkt inte röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation. Enligt 8 kap. 3 § OSL får dock en sekretessbelagd uppgift röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation i två situationer. Den ena är när utlämnandet sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning (punkt 1). Den andra är när uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas (punkt 2). Vid tillämpningen av denna paragraf likställs en EU-förordning med lag (se Ds 2021:5 s. 175).

Generella sekretessbrytande regler mellan myndigheter finns i 10 kap. OSL. Dessa gäller endast i förhållande till svenska myndigheter, se propositionen om ändring i sekretesslagen (1980:100), m.m. (prop. 1981/82:186 s. 58). De är dock av intresse vid en prövning av om utlämnande får ske till en utländsk mottagare med stöd av bestämmelsen i 8 kap. 3 § 2 OSL.

Generella sekretessbrytande regler

Av 10 kap. 2 § OSL framgår att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en enskild eller till en annan myndighet, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet. Bestämmelsen ska tillämpas restriktivt, se proposition med förslag till sekretesslag m.m. (prop. 1979/80:2 del A s. 465). Inom vissa myndighetsområden, som t.ex. brottsbekämpande verksamhet, är det i ganska stor utsträckning nödvändigt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter med stöd av den bestämmelsen. Ett typiskt exempel i det internationella samarbetet är att en svensk myndighet i samband med begäran om rättslig hjälp i en förundersökning lämnar uppgifter som omfattas av sekretess enligt 18 kap. 1 eller 2 § och 35 kap. 1 § OSL till en utländsk åklagar- eller polismyndighet i syfte att få ett visst förhör genomfört. Om det är nödvändigt för en myndighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter för att myndigheten ska kunna fullgöra sin egen verksamhet, står det i regel klart att det är förenligt med svenska intressen

att lämna uppgifterna på det sätt som avses i 8 kap. 3 § 2 OSL, se propositionen Integritet och effektivitet i polisens brottsbekämpande verksamhet (prop. 2009/10:85 s. 199).

Uppgifter som angår misstankar om brott kan i viss utsträckning lämnas ut med stöd av bl.a. 10 kap. 24 § OSL. Bestämmelsen innebär att en sekretessbelagd uppgift som angår misstanke om ett begånget brott kan lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda någon annan påföljd än böter. Skatteverket är i sin brottsbekämpande verksamhet en sådan myndighet som har att ingripa mot vissa brott (se SOU 1999:53 s. 139). Bestämmelsen i 10 kap. 24 § OSL är inte tillämplig i underrättelseverksamhet, som rör förhållanden innan någon konkret brottsmisstanke föreligger.

Den s.k. generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL innebär att en sekretessbelagd uppgift får lämnas till en annan myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Generalklausulen har införts för att inte oförutsedda hinder ska uppkomma i myndigheternas verksamhet. Syftet är att utgöra en ventil för det fall ett utbyte av uppgifter uppenbart behöver ske och situationen inte har kunnat förutses i lagstiftningen. Ett mer rutinmässigt uppgiftsutbyte ska dock i regel vara författningsreglerat (se prop. 1979/80:2 Del A s. 327).

Av 10 kap. 28 § OSL följer att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Uppgiftsskyldighet kan avse utlämnande av uppgifter av ett speciellt slag eller gälla en viss myndighets rätt att få ta del av uppgifter i allmänhet. Det kan också gälla en skyldighet för en viss myndighet att lämna andra myndigheter information.

Sekretessbrytande bestämmelser i Skatteverkets brottsdatalag

Av 2 kap. 7 § Skatteverkets brottsdatalag framgår att skattebrottsenheten får lämna ut personuppgifter till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige har tillträtt efter riksdagens godkännande. Det rör sig om en sådan sekretessbrytande bestämmelse som avses i 8 kap. 3 § 1 OSL, dvs. där utlämnande i förekommande fall sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning. Bestämmelsen är tillämplig när den internationella överenskommelsen ålägger Sverige att lämna ut vissa slag av uppgifter. Däremot gäller den inte för överenskommelser där det enbart sägs att utlämnande får ske. I sådana fall får en prövning i stället göras enligt 8 kap. 3 § 2 OSL.

3.6 Dataskydd

Allmän dataskyddsreglering

Den generella regleringen för behandling av fysiska personers personuppgifter inom EU utgörs av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska

personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här kallad EU:s dataskyddsförordning.

Lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning innehåller generella nationella kompletteringar till dataskyddsförordningen.

Dataskyddsförordningen är inte tillämplig på den behandling av personuppgifter som behöriga myndigheter utför i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder (artikel 2.2 d). För personuppgiftsbehandling inom detta område gäller i stället Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, här kallat dataskyddsdirektivet. Direktivet har genomförts i svensk rätt genom brottsdatalagen.

Dataskyddsförordningen och brottsdatalagen gäller båda vid behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad och för annan behandling av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register (artikel 2.1 i dataskyddsförordningen och 1 kap. 3 § brottsdatalagen). Båda regelverken innehåller grundläggande krav på behandling av personuppgifter, liksom bestämmelser om skyldigheter för personuppgiftsansvariga, enskildas rättigheter, tillsyn, sanktionsavgifter, skadestånd, rättsmedel samt överföring av personuppgifter till tredjeland och internationella organisationer.

Skatteverkets brottsdatalag

Dataskyddsförordningen och brottsdatalagen kompletteras av ett antal s.k. registerförfattningar. Skatteverkets brottsdatalag är en registerförfattning som gäller utöver brottsdatalagen när Skatteverket i egenskap av behörig myndighet behandlar personuppgifter i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda brott (1 kap. 1 §). Lagen gäller alltså när behandling sker för något av dessa syften i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.

I 2 kap. 1 § samma lag anges de tillåtna rättsliga grunderna för Skatteverkets personuppgiftsbehandling enligt lagen. Av bestämmelsen framgår att Skatteverket får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att myndigheten ska kunna förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda brott, eller fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden. Av 1 kap. 3 § 2 Skatteverkets brottsdatalag följer att bestämmelserna om rättsliga grunder för behandling av personuppgifter gäller också vid behandling av uppgifter om juridiska personer.

Innan personuppgifter får behandlas för ett nytt ändamål inom brottsdatalagens tillämpningsområde ska det säkerställas att det finns en rättslig grund enligt 2 kap. 1 § brottsdatalagen för den nya behandlingen och att det är nödvändigt och proportionerligt att personuppgifterna behandlas för det nya ändamålet (2 kap. 4 § första stycket brottsdatalagen). Sådan rättslig grund för behandling av personuppgifter finns om det är

nödvändigt för att en behörig myndighet ska kunna utföra sin uppgift att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, verkställa straffrättsliga påföljder eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet. I den utsträckning skyldighet att lämna uppgifter följer av lag eller förordning ska någon prövning enligt första stycket inte göras (2 kap. 4 § andra stycket brottsdatalagen).

Lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet gäller lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet som innehåller bestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen. Förutom vid behandling av personuppgifter om enskilda personer gäller vissa bestämmelser i lagen även vid behandling av uppgifter om juridiska personer (se 1 kap. 1 § andra stycket). Lagen kompletteras av förordningen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

I 1 kap. 4 § i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet anges för vilka primära ändamål uppgifter får behandlas. I stort sett hela Skatteverkets verksamhet inom beskattningsområdet omfattas av ändamålsbeskrivningen. I 1 kap. 5 § finns bestämmelser om sekundära ändamål som reglerar i vilken utsträckning personuppgifter som myndigheten samlat in för ett primärt ändamål, får behandlas för att lämnas ut till annan verksamhet inom den egna myndigheten, till enskilda eller till andra myndigheter för att tillgodose deras behov. Uppgifter som behandlas enligt 4 § får enligt bestämmelsen i 5 § även behandlas bl.a. för att tillhandahålla information som behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet enligt lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

Enligt 2 kap. 1 § i lagen ska det i beskattningsverksamheten finnas en samling uppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de i 1 kap. 4 och 5 §§ angivna ändamålen (beskattningsdatabasen). Av 2 kap. 2 § framgår vidare att i beskattningsdatabasen får uppgifter behandlas om personer som omfattas av verksamhet enligt 1 kap. 4 § 1–9. I 2 kap. 3 § och i 2 § förordningen om behandling av uppgifter i beskattningsverksamheten finns bestämmelser om vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen. Det gäller bl.a. en fysisk persons identitet, medborgarskap, bosättning och familjeförhållanden och en juridisk persons identitet, säte, ägarförhållanden samt firmatecknare och andra företrädare. Vidare får databasen innehålla uppgifter om registrering för skatter och avgifter och underlag för fastställande av skatter och avgifter. Vidare får databasen innehålla uppgifter om bestämmande av skatter och avgifter. Även uppgifter om underlag för fastighetstaxering, uppgifter om revision och annan kontroll av skatter och avgifter samt yrkanden och grunder i ett ärende får behandlas i databasen.

I lagen finns inga bestämmelser som begränsar möjligheten att lämna ut uppgifter elektroniskt till andra myndigheter. Det finns dock i 2 kap. 7–8 d §§ en uttömmande uppräkningslista över vilka myndigheter och vilken

verksamhet inom Skatteverket som får ha direktåtkomst till beskattningsdatabasen. Där anges också vilka uppgifter som omfattas av direktåtkomst för respektive myndighet och verksamhet. Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet har tillgång till vissa uppgifter genom direktåtkomst.

4 Skatteverket utses som behörig brottsbekämpande myndighet

Förslag: Skatteverket ska utses som behörig brottsbekämpande myndighet enligt rambeslutet.

Sverige ska i en förklaring till rådets generalsekretariat enligt artikel 2 a i rambeslutet ange att Skatteverket läggs till som behörig myndighet.

Skälen för förslaget: Endast behöriga brottsbekämpande myndigheter kan utbyta information och underrättelser direkt med andra brottsbekämpande myndigheter inom EU i enlighet med rambeslutet. Skatteverket är i dag inte en av de behöriga myndigheterna. För att skattebrottsenheten ska kunna delta i detta utbyte krävs att Skatteverket utses till behörig myndighet i förordningen om förenklat informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen. Därutöver krävs att Sveriges tidigare förklaring av vilka myndigheter som är behöriga brottsbekämpande myndigheter ändras.

I departementspromemorian Enklare informationsutbyte i brottsbekämpningen inom EU (Ds 2008:72) gjordes 2008 bedömningen att Skatteverket inte bör pekas ut som behörig myndighet enligt rambeslutet, bl.a. eftersom Skatteverkets brottsbekämpande roll ansågs vara mycket begränsad. Vidare ansågs det mindre lämpligt att ange skattebrottsenheten som behörig myndighet på grund av att det för vissa brottstyper särskilt åligger medlemsländerna att lämna tillgänglig information och att de vägransgrunder som anges inte tar sikte på skatteinformation (s. 46).

Sedan bedömningen gjordes i Ds 2008:72 har Skatteverkets roll inom brottsbekämpningen förändrats. Skatteverket har fått utökade möjligheter att bekämpa brott genom att ett flertal brott har lagts till i myndighetens brottskatalog. Till det kommer att skattebrott numera ofta är en del i en bredare brottslighet som även kan omfatta t.ex. bedrägeri- och förfalskningsbrott, penningtvätt och terrorfinansiering. För att förbättra Skatteverkets möjligheter att bedriva en effektiv brottsbekämpande verksamhet när det gäller främst underrättelseverksamheten finns det därför ett behov av att kunna utbyta information direkt med andra brottsbekämpande myndigheter inom EU. Mot denna bakgrund dras i denna promemoria slutsatsen att det nu finns anledning att göra en annan bedömning och att Skatteverket bör utses som behörig brottsbekämpande myndighet enligt rambeslutet. Skälen för detta utvecklas närmare nedan.

Skatteverket omfattas av rambeslutets definition av behörig brottsbekämpande myndighet

I rambeslutet definieras behörig brottsbekämpande myndighet på följande sätt (artikel 2 a):

En nationell polismyndighet, tullmyndighet eller annan myndighet som enligt nationell lagstiftning har behörighet att upptäcka, förebygga och utreda brott eller brottslig verksamhet och utöva myndighetsutövning samt i samband härmed vidta tvångsåtgärder.

Skatteverket är en myndighet som enligt nationell lagstiftning har befogenhet att upptäcka, förebygga och utreda brott eller brottslig verksamhet. Detta följer av lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. I avsnitt 3.4 har redogjorts för vilka brott Skatteverkets verksamhet omfattar samt vilka befogenheter Skatteverket har att utöva myndighet och vidta vissa tvångsåtgärder enligt bestämmelserna i den lagen. Skatteverket förefaller alltså omfattas av rambeslutets definition av behörig brottsbekämpande myndighet.

I Ds 2008:72 noterades att endast något enstaka land anmält en myndighet som kan sägas motsvara Skatteverket som behörig myndighet enligt rambeslutet (s. 46). Av de förklaringar som lämnats när det gäller genomförandet av rambeslutet framgår att det numera är flera länder som har anmält en myndighet som kan liknas vid Skatteverket. Som exempel på det kan nämnas Tyskland, Storbritannien, Irland, Estland och Lettland.

Skatteverkets brottsbekämpande roll har utökats

Europeiska unionens råd har i en rapport den 20 april 2012 utvärderat Sverige på temat Ekonomisk brottslighet och ekonomiska utredningar, (Utvärderingsrapport om den femte omgången av ömsesidiga utvärderingar ”Ekonomisk brottslighet och ekonomiska utredningar”, Rapport om Sverige 8639/12). Expertgruppen rekommenderade Sverige att överväga att definiera skattebrottsenheten vid Skatteverket som brottsbekämpande myndighet. Expertgruppen rekommenderade även medlemsstaterna att vid utredning av skattebrott undersöka möjligheterna att dra fördel av den omfattande kunskapen och erfarenheten hos de skatteexperter som finns vid skattebrottsenheten (s. 63 f.).

Det brottsbekämpande arbetet är i Sverige i huvudsak uppdelat mellan Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och, beträffande vissa brottstyper, utöver dessa myndigheter även Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket. Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet omfattas i likhet med dessa myndigheter av brottsdatalagen. Trots det ingår Skatteverket alltså inte bland de uppräknade brottsbekämpande myndigheterna i förordningen om förenklat informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen.

Sedan Ds 2008:72 publicerades har utvecklingen i samhället och omvärlden inneburit att Skatteverkets roll inom brottsbekämpningen förändrats. Den ökade rörligheten mellan länder när det gäller varor, tjänster och kapital skapar möjligheter till nya former av brottslighet där tillvägagångssättet kan innebära att brottslingar använder sig av internationella kontakter eller själva rör sig över gränserna. Skattebrott är vidare ofta en del i en bredare brottslighet som kan omfatta t.ex. bedrägeri-

och förfalskningsbrott, penningtvätt och terrorfinansiering. Mervärdes-
skattebedrägerier i samband med gränsöverskridande handel samt
punktskattebedrägerier är exempel på brott där utbyte av information är
prioriterat enligt rambeslutet. Sådana brott utgör enligt svensk
strafflagstiftning inte bedrägerier utan skattebrott. Vidare har Skatteverket
successivt fått utökade möjligheter att bekämpa brott. Från och med den
1 juli 2019 omfattas bl.a. olika bedrägeri- och förfalskningsbrott som har
anknytning till Skatteverkets verksamhet samt penningtvättsbrott av
brottskatalogen i lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.
Även penningtvätt ingår bland de brott där utbyte av information är
prioriterat enligt rambeslutet.

Skatteverkets utökade roll inom brottsbekämpningen bekräftas även av
att regeringen i myndighetens regleringsbrev för 2017–2020 angett att
Skatteverket ska redovisa hur myndigheten har arbetat, både på egen hand
och i samverkan med Ekobrottsmyndigheten, för att förstärka och
intensifiera arbetet med att bekämpa skattebrott, skattefusk och
skatteundandraganden samt vilka åtgärder som vidtagits för att utveckla
samverkan med Ekobrottsmyndigheten på detta område.

I detta sammanhang kan det även nämnas att Skatteverket nyligen har
bedömts vara en behörig brottsbekämpande myndighet enligt Europol-
förordningen (se avsnitt 3.3). Dessutom är Skatteverket en av de
brottsbekämpande myndigheter som anges som behörig myndighet enligt
lagen (2022:613) om finansiell information i brottsbekämpningen, se 2 §
den tillhörande förordningen (2022:620). Den aktuella lagen, som trädde i
kraft den 1 juli 2022, innebär det huvudsakliga genomförandet av Europa-
parlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1153 av den 20 juni 2019 om
fastställande av bestämmelser för att underlätta användning av finansiell
information och andra uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda eller
lagföra vissa brott och om upphävande av rådets beslut 2000/642/RIF.

Skatteverket behöver kunna delta i uppgiftsutbytet enligt rambeslutet

Under de senaste åren har inslagen av internationella kopplingar vid olika
typer av brottslighet ökat. Tillgängliga hotbilda-bedömningar visar att
kriminella grupper ägnar sig åt allt fler typer av brottslighet och blir alltmer
gränsöverskridande i sin verksamhet (se skäl 4 till Europaförordningen).
I hälften av de sammanställningar och rapporter som skattebrottsenheten
tar fram och lämnar till andra brottsbekämpande myndigheter samt till
beskattningsverksamheten och folkbokföringsverksamheten finns det
kopplingar till utländska bolag, aktörer eller brottsliga nätverk. Den
slojade gränskontrollen inom EU gör det svårare att bekämpa brottslighet
inom unionen som är gränsöverskridande. Det är därmed extra viktigt att
tidigt få tillgång till korrekta och aktuella uppgifter och underrättelser för
att brottsbekämpande myndigheter framgångsrikt ska kunna upptäcka,
förebygga och utreda brott eller brottslig verksamhet (se skäl 4 till
rambeslutet). Det är således av stor vikt att skattebrottsenheten kan delta i
informationsutbyte med utländska brottsbekämpande myndigheter.

Skattebrottsenheten kan i nuläget inte utbyta information direkt med
andra brottsbekämpande myndigheter inom EU enligt rambeslutet. De
möjligheter som Skatteverket har i dag att använda sig av rambeslutet
begränsas bl.a. av att förfarandet förutsätter att Polismyndigheten eller

Ekobrottsmyndigheten ställer resurser till förfogande både vid sändande och mottagande av information. Vid ett informationsutbyte i konkreta ärenden behövs dock ofta en löpande dialog, där den information som lämnas och tas emot kan ge upphov till ytterligare underrättelsebehov. Skattebrottsenheten bedöms därför ha ett behov av att kunna samverka och utbyta underrättelseinformation direkt med andra medlemsstaters brottsbekämpande myndigheter i enlighet med rambeslutet. Att skattebrottsenheten i dag saknar denna möjlighet innebär att enhetens resurser och kompetens att bedriva underrättelseverksamhet mot ekonomisk brottslighet med internationella kopplingar för närvarande inte fullt ut tas tillvara. Det innebär bl.a. att enheten begränsas i sina möjligheter att kartlägga internationella transaktioner samt aktörer som agerar gränsöverskridande.

Som beskrivits i avsnitt 3.3 kan Skatteverket numera delta i det uppgiftsutbyte som sker enligt Europolförordningen. Den förordningen reglerar dock inte alla typer av brott, utan tar sikte på allvarlig brottslighet som berör två eller flera medlemsstater, terrorism och sådana former av brottslighet som påverkar ett gemensamt intresse som omfattas av unionens politik. Den brottslighet som skattebrottsenheten arbetar mot behöver inte vara gränsöverskridande på det sätt som krävs enligt Europolförordningen. Däremot kan information behövas som finns i ett annat land. Vidare ska en förfrågan som görs med stöd av Europolförordningen som huvudregel skickas till den nationella enheten (kontaktpunkten) i den andra medlemsstaten och inte till den berörda myndigheten där uppgiften finns. Information till och från Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska således som huvudregel lämnas via Polismyndigheten som är Sveriges nationella Europolenhet. Det innebär att det tar längre tid jämfört med om informationen i stället kunde utbytas direkt med Skatteverket, vilket skulle vara fallet om Skatteverket omfattades av rambeslutet.

Att utse Skatteverket till behörig brottsbekämpande myndighet enligt rambeslutet skulle ge myndigheten de förutsättningar som krävs för att Skatteverket ska kunna utveckla sitt arbete med att förebygga och motverka ekonomisk brottslighet. Det är av stor vikt inte minst för att Skatteverket ska kunna fullgöra uppdraget inom den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet. Det är inte endast fråga om att skattebrottsenhetens behov av information ska tillgodoses utan även att utländska brottsbekämpande myndigheter ska få relevant underrättelseinformation från Sverige (jfr ovan nämnda utvärderingsrapport från Europeiska unionens råd).

Genom att utse Skatteverket som behörig brottsbekämpande myndighet enligt rambeslutet skulle skattebrottsenheten få tillgång till värdefull underrättelseinformation som annars inte hade kommit verksamheten till del. En utökad tillgång till information skapar ett större och säkrare underlag för skattebrottsenhetens analysverksamhet vilket bedöms leda till att Skatteverkets underrättelseverksamhet blir mer effektiv. Informationen kan även förväntas leda till att fler underrättelseärenden initieras. Därigenom kan skattebrottsenheten lämna mer och bättre information i t.ex. sammanställningar och rapporter till andra verksamheter inom Skatteverket och andra myndigheter som enheten samverkar med. Som redovisats förväntas det också leda till att Skatteverket i högre utsträckning

kan lämna information som är till nytta för utländska myndigheter med motsvarande brottsbekämpande inriktning.

Informationsutbytet med anledning av rambeslutet kan t.ex. avse olika uppgifter om en person som är bosatt i ett annat land, såsom tidigare adresser eller verksamheter som personen bedriver eller har bedrivit. Det kan även avse uppgifter om en person som är bosatt i Sverige men som bedriver verksamhet i ett annat land. När det gäller juridiska personer kan exempelvis uppgifter rörande ledningen och styrelsen för ett bolag omfattas. Andra uppgifter som kan utbytas är om bolagets adress är okänd eller om det finns många bolag registrerade på samma boxadress. Även uppgifter om att ett bolag är nystartat eller har säte på annan ort än där verksamheten bedrivs, liksom om det saknas uppgift om telefonnummer till bolaget eller om numret hör till någon som inte är legal företrädare för bolaget kan komma i fråga. Uppgifter om penningflöden och liknande uppgifter kan också utbytas. Detsamma gäller uppgifter om skattebeslut och registrering som arbetsgivare eller för mervärdesskatt eller punktskatt. Ytterligare uppgifter som kan lämnas och tas emot med stöd av rambeslutet är uppgifter om domar, näringsförbud, bolagsengagemang, inblandning i tidigare företagskonkurser eller misstankar om penningtvätt. Därutöver kan uppgifter om mobilnummer, ip-adresser, bankkonton och transporter sätta i sitt sammanhang också vara viktig information.

Det är inte ovanligt att falska identiteter används eller att utländska identiteter utnyttjas som verktyg för att kunna bedriva oredovisad näringsverksamhet i Sverige. Det kan vara svårt att knyta dessa uppgifter till den person som rätteligen är ansvarig. För att framgångsrikt kunna kartlägga dessa aktörer och nätverk, är ett direkt och kontinuerligt informationsutbyte med andra brottsbekämpande myndigheter inom EU i enlighet med rambeslutet nödvändigt. Av det anförda framgår att det finns mycket starka skäl som talar för att Skatteverket bör utses som behörig brottsbekämpande myndighet enligt rambeslutet för att förbättra myndighetens möjligheter att bedriva en effektiv brottsbekämpande verksamhet.

Är sådana uppgifter i beskattningsdatabasen som skattebrottsenheten har rätt att ta del av tillgänglig information i rambeslutets mening?

I Ds 2008:72 bedömdes att Skatteverket inte bör anges som behörig myndighet. Skälen till detta var, som redogjorts för ovan, bl.a. att det ansågs mindre lämpligt att ange skattebrottsenheten som behörig myndighet på grund av att det för vissa brottstyper särskilt åligger medlemsstaterna att lämna tillgänglig information och att de grunder för behörig myndighet att vägra lämna ut viss uppgift som anges i rambeslutet inte tar sikte på skatteinformation. Skattebrottsenhetens direktåtkomst till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen ansågs innebära att denna information får betraktas som tillgänglig i rambeslutets mening.

I Ds 2008:72 utvecklades vad som avses med begreppet tillgänglig information. Där uttalades att kravet på tillgänglighet ska ses mot bakgrund av att rambeslutet framför allt syftar till att snabbt kunna dra nytta av sådan information som finns i polisens och andra brottsbekämpande myndigheters register och informationssystem. Vidare angavs att kravet på tillgänglighet inte innebär att de uppgifter som ska tillhandahållas måste finnas lagrade hos den tillfrågade myndigheten, utan

att det kan röra sig om befintlig information i ett register som denna myndighet har tillgång till för sin verksamhet, antingen genom direktåtkomst eller på annat sätt. Skyldigheten att bistå en annan medlemsstat omfattar enligt samma departementspromemoria också sådan information eller sådana underrättelser som den tillfrågade myndigheten kanske inte aktivt har tagit fram eller arbetar med, men som myndigheten trots detta har tillgång till. Den kan exempelvis vara tillgänglig hos någon annan enhet inom myndigheten än den som fått den utländska myndighetens begäran. Vidare omfattar skyldigheten inte bara sådan information som finns i register som myndigheten centralt ansvarar för, utan också uppgifter som finns i register som en annan myndighet svarar för men som den tillfrågade myndigheten har tillgång till (Ds 2008:72 s. 37).

Även i denna promemoria görs bedömningen att skattebrottsenhetens direktåtkomst till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen innebär att denna information får betraktas som tillgänglig i rambeslutets mening. Samma bedömning görs när det gäller sådana uppgifter i beskattningsdatabasen som skattebrottsenheten har rätt att ta del av på annat sätt än genom direktåtkomst enligt främst den sekretessbrytande bestämmelsen i 5 b § första stycket förordningen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Frågan är om utländska brottsbekämpande myndigheter ska ha rätt att få del av även sådana uppgifter hos skattebrottsenheten för att förpliktelserna enligt rambeslutet ska anses uppfyllda. Här kan konstateras att genomförandet av rambeslutet inte behöver gå längre än den nationella lagstiftningen (artikel 3.3).

Nuvarande reglering när det gäller direktåtkomst behöver inte ändras

Enligt nuvarande reglering i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet får uppgifter som behandlas i Skatteverkets beskattningsverksamhet även behandlas för att tillhandahålla information som behövs i skattebrottsenhetens verksamhet enligt lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet (1 kap. 4 och 5 §§). Skattebrottsenheten får vidare, som redogjorts för i avsnitt 3.5.3, medges direktåtkomst till vissa uppräknade uppgifter i beskattningsdatabasen enligt 2 kap. 7 § lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Skattebrottsenhetens direktåtkomst gäller enligt ordalydelsen i verksamhet som avses i lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. Vid sådan direktåtkomst bryts sekretessen med stöd av 5 b § andra stycket förordningen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

En förutsättning för att skattebrottsenheten ska ha direktåtkomst till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen är alltså att en uppgift som behandlas i beskattningsverksamheten behövs i skattebrottsenhetens verksamhet enligt lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. Av lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet framgår bl.a. vilka brott som omfattas av denna verksamhet och vilka befogenheter som skattebrottsenheten har. Lagen innehåller inga bestämmelser som tar sikte på informationsutbyte med utländska mottagare. Direktåtkomst är därför inte möjlig enbart för att uppgiften behövs hos någon annan, såsom en utländsk myndighet. Endast om uppgiften också behövs hos skattebrottsenheten finns det stöd för att ta del av uppgiften från beskattnings-

databasen. De nuvarande bestämmelserna om skattebrottsenhetens direktåtkomst till beskattningsdatabasen begränsar alltså till viss del möjligheterna för brottsbekämpande myndigheter i övriga medlemsstater att med stöd av rambeslutet få del av sådan information som bedöms utgöra tillgänglig information i rambeslutets mening.

De uppgifter i beskattningsdatabasen som skattebrottsenheten har direktåtkomst till är integritetskänsliga i varierande grad (se prop. 2005/06:169 s. 83). Det skulle därför vara olämpligt att införa en regel som innebär att skattebrottsenheten ges en generell rätt att använda sin direktåtkomst till databasen för att ta del av uppgifter i syfte att lämna ut dem till utländska brottsbekämpande myndigheter. Att uppgifter i beskattningsdatabasen är känsliga från integritetssynpunkt var också en av anledningarna till att det inte ansågs lämpligt att ange Skatteverket som brottsbekämpande myndighet enligt rambeslutet 2008.

När det gäller frågan om nuvarande bestämmelser lever upp till åtagandena enligt rambeslutet finns det skäl att påpeka att t.ex. den svenska Polismyndigheten inte har någon generell rätt att genom skattebrottsenheten få tillgång till uppgifter i beskattningsdatabasen som enheten har direktåtkomst till, utan även för detta krävs att skattebrottsenheten behöver uppgifterna för att tillgodose behov i den egna verksamheten. Som tidigare anförts krävs inte att genomförandet av rambeslutet går längre än den nationella lagstiftningen. En annan sak är att Polismyndigheten har vissa möjligheter att vända sig direkt till Skatteverkets beskattningsverksamhet för att få del av uppgifter i beskattningsdatabasen. Sammanfattningsvis bedöms det inte krävas någon ändring av nuvarande bestämmelser om direktåtkomst.

Nuvarande reglering av skattebrottsenhetens rätt att ta del av uppgifter i beskattningsdatabasen på annat sätt än direktåtkomst bör ändras

Skattebrottsenheten har även tillgång till uppgifter i beskattningsdatabasen med stöd av bestämmelsen om uppgiftsskyldighet i 5 b § första stycket förordningen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Det rör sig i detta fall inte om direktåtkomst. Bestämmelsen innebär att vissa uppgifter ska lämnas ut från beskattningsdatabasen på begäran av skattebrottsenheten. Den innehåller inte något krav på att uppgifterna behövs i verksamhet enligt lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet för att uppgifterna ska lämnas ut. Uppgiftsskyldigheten i 5 b § första stycket infördes samtidigt som det gjordes en ändring i ändamålsbestämmelserna i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Ändringen i ändamålsbestämmelserna innebar i sak att uppgifter som behandlas enligt 1 kap. 4 § även får behandlas för att tillhandahålla information som behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet enligt lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. Avsikten är med andra ord att det ska finns ett behov hos skattebrottsenheten för att en uppgift ska lämnas ut från beskattningsdatabasen.

När lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet infördes lades samtidigt en ny ändamålsbestämmelse till i 1 kap. 5 § (prop. 2015/16:167). Enligt den nya bestämmelsen får uppgifter som behandlas enligt 1 kap. 4 § även behandlas för att fullgöra

uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. Med stöd av denna ändamålsbestämmelse kan skattebrottsenheten inhämta uppgifter från beskattningsdatabasen t.ex. på begäran av en utländsk brottsbekämpande myndighet utan att det behöver finnas något behov av uppgiften i den egna verksamheten. Den ändringen syftade till att ge ett uttryckligt författningsstöd för den behandling som krävdes hos Skatteverkets beskattningsverksamhet för fullgörande av uppgiftsskyldigheten enligt den nya lag som infördes (samma prop. s. 44). Att den ändringen samtidigt medförde vidare möjligheter för skattebrottsenheten att inhämta uppgifter från beskattningsdatabasen var inte något som berördes i dessa förarbeten och var troligen inte avsikten.

Det finns därför anledning att begränsa möjligheten att lämna uppgifter från beskattningsdatabasen till skattebrottsenheten till sådana uppgifter som behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet så att bestämmelsen överensstämmer med ändamålsbestämmelsen i 1 kap. 5 § 3 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Bestämmelsen om uppgiftsskyldighet kommer då på motsvarande sätt som bestämmelserna om direktåtkomst inte vara tillämplig enbart på grund av att uppgiften behövs hos någon annan, såsom en utländsk myndighet. En sådan reglering bedöms i likhet med regleringen i fråga om direktåtkomst vara förenlig med åtagandena att lämna information enligt rambeslutet.

Författningsförslag

Förslaget medför en ändring i 2 § förordningen om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen och 5 b § förordningen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

5 Utlämnande av uppgifter

5.1 En sekretessbrytande bestämmelse införs

Förslag: Om det är förenligt med svenska intressen ska personuppgifter få lämnas till Interpol, Europol, en polismyndighet eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol, eller en tullmyndighet eller skattemyndighet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Det ska dock bara gälla om det behövs för att myndigheten eller organisationen ska kunna förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller beivra brott.

Skälen för förslaget

Informationsutbyte i internationellt brottsbekämpande arbete

Det är framför allt i tre olika situationer som informationsutbyte aktualiseras i internationellt brottsbekämpande samarbete. Den första är där Sverige i en bindande internationell överenskommelse har förbundit sig att tillhandahålla information av visst slag utan särskild anmodan,

genom direktåtkomst eller på annat sätt. Den andra är där Sverige i en sådan överenskommelse har åtagit sig att genomföra en viss åtgärd eller att lämna viss information på begäran av en annan stat eller mellanfolklig organisation. Den tredje situationen är s.k. spontant uppgiftsutlämnande, där initiativet till informationsutbytet tas av den utlämnande myndigheten. Sådant informationsutbyte kan bygga på en internationell överenskommelse, men behöver inte göra det (se prop. 2016/17:91 s. 164).

I internationellt brottsbekämpande samarbete sker informationsutlämnande vanligtvis med anledning av en begäran från en utländsk myndighet om viss information. Eftersom varje land har olika sätt att organisera sin brottsbekämpande verksamhet, kan informationsutbyte äga rum mellan polismyndigheter, en polismyndighet och en åklagarmyndighet eller vice versa eller med någon annan utländsk myndighet som har brottsbekämpande uppgifter, t.ex. en skattemyndighet. Ett väl fungerande samarbete över gränserna förutsätter att Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet inte bara bistår brottsbekämpande myndigheter i andra länder med svar på konkreta förfrågningar eller med rättslig hjälp i enskilda ärenden utan även att Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet kan lämna uppgifter spontant i de fall där utbytet främst gagnar utländska intressen.

Grundläggande förutsättningar för uppgiftslämnande till utlandet

De grundläggande förutsättningarna för att en svensk myndighet ska kunna lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en utländsk myndighet regleras i 8 kap. 3 § OSL. En utgångspunkt i OSL är att en uppgift som omfattas av sekretess inte får röjas för en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation. I 8 kap. 3 § OSL finns dock bestämmelser som innebär att en uppgift som omfattas av sekretess får röjas för en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation i två situationer. Den ena är när utlämnandet sker enligt en särskild föreskrift i lag eller förordning (punkt 1). Den andra situationen är när uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndigheten står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas (punkt 2). I vissa fall kan en utlämnandeprövning enligt 8 kap. 3 § 2 vara komplicerad (se prop. 2016/17:91 s. 205).

I de brottsbekämpande myndigheternas registerlagstiftningar finns uttryckliga sekretessbrytande bestämmelser som medger utlämnande av personuppgifter till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige har tillträtt efter riksdagens godkännande, se t.ex. 2 kap. 7 § Skatteverkets brottsdatalag och 2 kap. 7 § tredje stycket lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, här kallad Tullverkets brottsdatalag. I vissa brottsbekämpande myndigheters registerlagstiftningar anges vidare vissa mera preciserade fall där personuppgifter får lämnas ut till en utländsk mottagare, trots att det gäller sekretess för uppgiften, se t.ex. 2 kap. 7 § första och andra stycket i Tullverkets respektive polisens brottsdatalag. Någon motsvarande bestämmelse finns emellertid inte i Skatteverkets brottsdatalag.

Nuvarande möjligheter till informationsutbyte

Sverige har förbundit sig att lämna vissa uppgifter i enlighet med Europolförordningen. Polismyndigheten har i ett beslut den 11 januari 2019 (dnr A033.183/2019) gjort bedömningen att bl.a. Skatteverket är en behörig myndighet enligt artikel 2.a i Europolförordningen, och att Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet därför kan delta i det uppgiftsutbyte som sker i enlighet med förordningen (se avsnitt 3.3). Enligt 2 kap. 7 § Skatteverkets brottsdatalog får, som redan nämnts, personuppgifter lämnas ut till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige har tillträtt efter riksdagens godkännande. Regeringen har tidigare bedömt att motsvarande bestämmelse för Tullverket möjliggör utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till såväl Europol som stater som är anslutna till organisationen (se prop. 2016/17:91 s. 165). Det förutsätter att en EU-förordning ska jämföras med en internationell överenskommelse som Sverige tillträtt efter riksdagens godkännande vid tillämpning av den aktuella bestämmelsen. En tydlig reglering av vilken det framgår att uppgifter alltid får lämnas till stater som tillhör Europol, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda, skulle dock underlätta för tillämparen. Regleringen bör också omfatta uppgiftslämnande till själva organisationen. Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen har redan en sådan reglering i sina brottsdatalogar.

Rådets rambeslut 2006/960/RIF bedömdes inte kräva några lagbestämmelser och inte heller i övrigt vara av sådan vikt att det behövde underställas riksdagen (se Ds 2008:72 s. 22 f.). Eftersom riksdagen inte har godkänt rambeslutet kan den nuvarande bestämmelsen i 2 kap. 7 § Skatteverkets brottsdatalog inte tillämpas till stöd för utlämnande enligt rambeslutet. Det finns inte heller någon sekretessbrytande bestämmelse i förordningen om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen som ger stöd för att lämna ut uppgifter som omfattas av sekretess till brottsbekämpande myndigheter inom EU.

En följd av att det inte finns någon uttrycklig bestämmelse som bryter sekretessen är att en uppgift endast får lämnas ut på begäran eller spontant enligt regleringen i 8 kap. 3 § 2 OSL, dvs. när uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndigheten står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas. En uppgift som omfattas av sekretess får lämnas ut endast efter en prövning i det enskilda fallet (jfr Ds 2008:72 s. 56 f.). Som tidigare har nämnts kan en sådan prövning i vissa fall vara komplicerad.

Sverige har även förbundit sig att inom ramen för Interpol lämna andra stater bistånd med information, men dessa åtaganden är inte lika långtgående som åtagandena till de stater som är medlemmar i Europol. Likaså har Sverige förbundit sig att lämna viss information till Interpol i dess egenskap av samarbetsorganisation. Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet kan delta i Interpolarbetet och det uppgiftsutbyte som sker med anledning av detta. Den sekretessbrytande bestämmelsen i 8 kap. 3 § 2 OSL kan i dag tillämpas när det uppkommer fråga om uppgift ska lämnas ut inom ramen för Interpolsamarbetet.

De generella sekretessbrytande bestämmelserna är inte tillräckliga

I 10 kap. OSL finns, som redogjorts för i avsnitt 3.5.3, de generella sekretessbrytande bestämmelserna som anger när svenska myndigheter får lämna uppgifter till andra myndigheter. Dessa bestämmelser är av intresse vid en prövning om utlämnande kan ske till en utländsk mottagare i enlighet med 8 kap. 3 § 2 OSL.

I 10 kap. 2 § OSL föreskrivs att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas ut om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet. Den bestämmelsen är dock inte tillämplig när en uppgift ska lämnas till en annan behörig brottsbekämpande myndighet enbart för att bistå i den myndighetens brottsbekämpande verksamhet.

För att den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 24 § OSL ska vara tillämplig krävs det både att fängelse är föreskrivet för brottet och att brottet kan antas föranleda annan påföljd än böter. Bestämmelsen är alltså inte tillämplig vid mindre allvarlig brottslighet. Vidare ska det brott som misstanken avser vara begånget (prop. 1981/82:186 s. 25 och prop. 1983/84:142 s. 31). I praktiken innebär den aktuella bestämmelsen att det, beträffande brott för vilket fängelse är föreskrivet och där påföljden kan förväntas bli en annan än böter, normalt inte föreligger några egentliga problem när en brottsbekämpande myndighet i en förundersökning – eller förenklad brottsutredning – begär ut uppgifter från en annan brottsbekämpande myndighet. Som nyss anförts krävs att det brott misstanken avser ska vara begånget för att den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 24 § OSL ska vara tillämplig. Bestämmelsen är med andra ord inte tillämplig i fråga om underrättelseverksamhet som avser arbete med att förhindra och upptäcka brottslig verksamhet, dvs. när man inte direkt kan peka ut eller misstänka ett konkret brott. Följden av detta är att sekretessbelagda uppgifter som en myndighet hanterar i sin brottsbekämpande verksamhet – vare sig det gäller förundersökningar eller underrättelseverksamhet – får lämnas ut till en annan myndighets underrättelseverksamhet endast om det finns sekretessbrytande bestämmelser i särskild lagstiftning eller efter en intresseavvägning enligt generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL. Det innebär att det av sekretesskäl finns större hinder för de brottsbekämpande myndigheterna att utbyta uppgifter med varandra i underrättelseverksamhet än i verksamhet med brottsutredningar.

Av 10 kap. 28 § OSL följer att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Enligt rådets rambeslut 2006/960/RIF som har genomförts genom förordningen om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen får uppgifter lämnas ut. Rambeslutet kan dock inte likställas med svensk lag. Bestämmelserna i förordningen innehåller inte heller sådana bestämmelser om uppgiftsskyldighet som avses i 10 kap. 28 § OSL. Utlämnande enligt rambeslutet kan därför inte ske med stöd av 10 kap. 28 § OSL enligt förutsättningarna i 8 kap. 3 § 1 OSL.

De sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 2, 24 och 28 §§ OSL ger således inte fullt ut stöd för att sekretessbelagda uppgifter som Skatteverket hanterar i sin brottsbekämpande verksamhet kan lämnas ut

till en annan myndighets underrättelseverksamhet. Det sagda gäller oavsett om det gäller förundersökningar eller underrättelseverksamhet och oavsett om utlämnandet sker på begäran eller spontant.

Den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 27 § OSL skulle kunna tillämpas när uppgift ska lämnas ut till en annan brottsbekämpande myndighets underrättelseverksamhet. Tanken är emellertid inte att bestämmelsen i 10 kap. 27 § OSL ska användas för mer rutinmässiga uppgiftsbyten (se prop. 1979/80:2 Del A s. 327). Eftersom de flesta pågående eller avslutade förundersökningar som inte har lett till åtal och flertalet uppgifter i underrättelseverksamhet kringgärdas av sekretess enligt bestämmelser i 35 kap. OSL till skydd för enskild, krävs det en sekretessprövning i varje enskilt fall där en sådan uppgift ska lämnas till en annan brottsbekämpande myndighet. Även om uppgifterna skulle kunna lämnas ut efter en prövning enligt 10 kap. 27 § OSL innebär det att tid och kraft måste läggas på en prövning som normalt alltid ger samma resultat (jfr prop. 2016/17:91 s. 158). Möjligheten att lämna ut uppgifter med stöd av 8 kap. 3 § 2 tillsammans med 10 kap. 27 § OSL är således inte tillräcklig för att Skatteverket ska kunna fullgöra sina internationella åtaganden enligt rambeslutet, om Skatteverket skulle utses som behörig brottsbekämpande myndighet enligt detsamma.

I dag tillämpas den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 27 § OSL tillsammans med 8 kap. 3 § 2 OSL även när det uppkommer fråga om uppgift ska lämnas ut inom ramen för Interpolsamarbetet. Bedömningen görs dock att möjligheten att lämna ut uppgifter med stöd av dessa bestämmelser inte heller i detta sammanhang är tillräcklig.

Skatteverket behöver ha en tydlig sekretessbrytande reglering

Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet bedöms på motsvarande sätt som bl.a. Kustbevakningen och Tullverket behöva en tydlig sekretessbrytande bestämmelse som gör det möjligt att under vissa förutsättningar lämna personuppgifter till särskilt uppräknade utländska myndigheter. Utöver de myndigheter som anges i Tullverkets brottsdatalag bedöms det även finnas behov av att kunna lämna personuppgifter till skattemyndigheter inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Till skillnad från Tullverket bedöms Skatteverket inte ha behov av att lämna personuppgifter till utländska kustbevakningsmyndigheter. Det kan inte uteslutas att det uppkommer situationer som rör utlämnande av uppgifter enligt rambeslutet till en behörig brottsbekämpande myndighet som inte räknas upp i den föreslagna regleringen. Skatteverket får då göra en bedömning av om sekretessen kan brytas med stöd av 8 kap. 3 § 2 OSL.

Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet bedöms vidare ha ett motsvarande behov som Polismyndigheten, Kustbevakningen och Tullverket av en sekretessbrytande bestämmelse som tydliggör när det är möjligt att lämna personuppgifter inom ramen för Europol och Interpol.

Den sekretessbrytande bestämmelsen föreslås därför omfatta Interpol, Europol, en polismyndighet eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol, eller en tullmyndighet eller skattemyndighet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). En förutsättning för utlämnande av personuppgifter bör vara att det behövs för att mottagande myndighet eller organisation ska kunna förebygga, förhindra eller

upptäcka brottslig verksamhet, utreda brott eller fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden. En grundläggande förutsättning för uppgiftslämnande enligt den föreslagna bestämmelsen bör vidare vara att utlämnandet är förenligt med svenska intressen.

Bedömningen görs, som också framgår under nästa rubrik och av avsnitt 8, att förslaget inte innebär ett sådant intrång i den personliga integriteten som går utöver vad som är godtagbart för att bekämpa skattebrottslighet och annan brottslighet med anknytning till Skatteverkets verksamhet.

För att åstadkomma en tydlig reglering av förutsättningarna för uppgiftslämnande till utländska brottsbekämpande myndigheter och organisationer bör den sekretessbrytande bestämmelsen införas i samma paragraf som reglerar utlämnande till följd av andra internationella överenskommelser, dvs. i 2 kap. 7 § Skatteverkets brottsdatalag. Den föreslagna bestämmelsen har utformats på liknande sätt som den sekretessbrytande bestämmelse som finns i bl.a. Tullverkets brottsdatalag.

Personuppgiftsbehandlingen

För att personuppgifter ska få lämnas ut till utlandet räcker det inte att utlämnandet medges enligt sekretessregleringen. En ytterligare förutsättning för att personuppgifter ska få lämnas ut är att den behandling av personuppgifter som utlämnandet innebär är tillåten.

Om Skatteverket, i dess brottsbekämpande verksamhet, utses till behörig myndighet enligt rambeslutet har myndigheten rättsligt stöd för den personuppgiftsbehandling som informationsutbytet ger upphov till. Det rättsliga stödet för behandlingen kommer att finnas i 2 kap. 1 och 2 §§ Skatteverkets brottsdatalag tillsammans med 2 kap. 4 § brottsdatalagen. Bestämmelsen i 2 kap. 1 § 3 Skatteverkets brottsdatalag innebär t.ex. att Skatteverket får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att myndigheten ska kunna fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden. Stödet för att behandla såväl en begäran om uppgifter som utlämnandet kommer också att finnas i rambeslutet och förordningen om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen. Av bestämmelsen i 2 kap. 2 § samma lag framgår att förutsättningarna för att behandla uppgifter som behandlas med stöd av 2 kap. 1 § för nya ändamål regleras i bl.a. 2 kap. 4 § brottsdatalagen. Bedömningen görs att det kan anses vara både nödvändigt och proportionerligt att personuppgifter behandlas för att tillhandahålla information som behövs i andra behöriga myndigheters brottsbekämpande verksamhet. Förutsättningarna för att personuppgifter ska få behandlas för nya ändamål i enlighet med 2 kap. 4 § brottsdatalagen är därmed uppfyllda.

Samma bestämmelser i Skatteverkets brottsdatalag och brottsdatalagen ger rättsligt stöd för Skatteverkets personuppgiftsbehandling vid informationsutbyte som myndigheten deltar i som behörig brottsbekämpande myndighet enligt Europolförordningen samt inom ramen för Interpol. När det gäller informationsutbyte inom ramen för Europol finns stödet för behandlingen även i Europolförordningen. Behandlingen har även stöd i Skatteverkets brottsbekämpande uppdrag som enligt myndighetens instruktion innefattar att förebygga och motverka

ekonomisk brottslighet och delta i det myndighetsgemensamma arbetet mot den grova och organiserade brottsligheten (6 § förordningen med instruktion för Skatteverket). Bedömningen görs vidare att det även i dessa sammanhang kan anses vara både nödvändigt och proportionerligt att personuppgifter behandlas i samband med utlämnande. Vid överföring av personuppgifter till tredjeland i samband med informationsutbyte inom ramen för Interpol ska regleringen i 8 kap. brottsdatalagen också tillämpas.

Bedömningen är därför att den befintliga regleringen på personuppgiftsområdet ger stöd för den personuppgiftsbehandling som förslagen medför hos Skatteverket. Genom den befintliga regleringen finns också ett sådant lagstöd som krävs enligt 2 kap. 20 § första stycket 2 regeringsformen för personuppgiftsbehandling som medför betydande intrång i den personliga integriteten genom övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Att ett sådant lagstöd kan krävas i detta fall hänger samman med att ett gränsöverskridande informationsutbyte i vissa fall kan anses innefatta ett mer betydande integritetsintrång än när utbytet sker mellan myndigheter i Sverige (jfr prop. 2011/12:45 s. 151). Det intrång i den personliga integriteten för enskilda som förslaget medför ska vägas mot att det är ett angeläget samhällsintresse att bekämpa skattebrottslighet och annan brottslighet med anknytning till Skatteverkets verksamhet. Dessa ändamål motiverar att vissa begränsningar görs av en enskilds skydd mot intrång i den personliga integriteten. Förslaget går inte utöver vad som krävs för att bekämpa sådan brottslighet. Konsekvenserna för den personliga integriteten behandlas även i avsnitt 8.

Det behöver således inte införas någon ytterligare reglering om den personuppgiftsbehandling som förslagen ger upphov till hos Skatteverket.

Författningsförslag

Förslaget medför en ändring i 2 kap. 7 § Skatteverkets brottsdatalag.

5.2 Bestämmelsen ska även gälla juridiska personer

Förslag: Den sekretessbrytande bestämmelsen ska även omfatta uppgifter om juridiska personer.

Skälen för förslaget: Som beskrivits i avsnitt 5.1 kan uppgifter om juridiska personer också aktualiseras vid informationsutbyte enligt rambeslutet. Detta gäller även vid det utbyte som sker genom Interpol och Europol. I samma avsnitt finns exempel på vilka uppgifter som kan komma att lämnas och tas emot när det gäller juridiska personer. Som framgår där kan utbytet avse uppgifter rörande ledningen och styrelsen för ett bolag. Andra uppgifter som kan komma att utbytas är om bolagets adress är okänd eller om det finns många bolag registrerade på samma boxadress. Av intresse är även uppgifter om att ett bolag är nystartat eller har säte på annan ort än där verksamheten bedrivs, liksom om det saknas uppgift om telefonnummer till bolaget eller om numret hör till någon som inte är legal företrädare för bolaget. Uppgifter om penningflöden och liknande uppgifter kan också komma att utbytas.

Av 1 kap. 3 § 2 Skatteverkets brottsdatalag följer att bestämmelserna om rättsliga grunder för behandling av personuppgifter också gäller vid behandling av uppgifter om juridiska personer. För att sekretessbelagda uppgifter om juridiska personer ska kunna lämnas ut till utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer med stöd av 2 kap. 7 § Skatteverkets brottsdatalag krävs dock en ändring i 1 kap. 3 § den lagen. Den ändring som föreslås innebär att de sekretessbrytande bestämmelserna om utlämnande av personuppgifter till utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer i 2 kap. 7 § också ska gälla vid behandling av uppgifter om juridiska personer.

Författningsförslag

Förslaget medför en ändring i 1 kap. 3 § Skatteverkets brottsdatalag.

6 Det behövs ingen ytterligare reglering

Bedömning: Att utse Skatteverket som behörig brottsbekämpande myndighet enligt rambeslutet medför inte behov av ytterligare reglering.

Skälen för bedömningen

Användningsbegränsningar

I likhet med flera andra internationella överenskommelser innehåller rambeslutet bestämmelser som medger att den brottsbekämpande myndighet som tillhandahåller viss information ställer villkor i fråga om hur den mottagande brottsbekämpande myndigheten får använda informationen (artikel 8.4). Ytterligare användningsbegränsningar finns i artiklarna 1.4 och 3.5.

Som framgår av avsnitt 3.1.2 bedöms Skatteverket delta i internationellt polisiärt samarbete enligt lagen om internationellt polisiärt samarbete om myndigheten utses som behörig brottsbekämpande myndighet enligt rambeslutet. När det gäller hanteringen av mottagen information framgår det av 11 § förordningen om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen att det i bl.a. 6 kap. 3 § lagen om internationellt polisiärt samarbete finns bestämmelser om skyldighet för en myndighet att följa villkor som begränsar möjligheten att utnyttja en uppgift. Denna bestämmelse om användningsbegränsningar anses därmed vara tillräcklig för att uppfylla förpliktelseerna i rambeslutet, om Skatteverket utses som brottsbekämpande myndighet (jfr Ds 2008:72 s. 63–66).

Sekretess

Enligt artikel 9 i rambeslutet är svenska brottsbekämpande myndigheter som tar emot information eller underrättelser från en annan stat skyldiga att säkerställa att sekretessbelagda uppgifter som tillhandahålls även fortsättningsvis skyddas av sekretess. Utgångspunkten är att uppgifter från

andra stater omfattas av samma sekretesskydd som svenska uppgifter (jfr t.ex. prop. 1999/2000:61 s. 168, prop. 1999/2000:122 s. 43 och prop. 2004/05:115 s. 79). I 9 kap. 2 § OSL finns en upplysningsbestämmelse som anger att det i bl.a. lagen om internationellt polisiärt samarbete finns bestämmelser som begränsar möjligheten att använda vissa uppgifter som en svensk myndighet har fått från en myndighet i en annan stat. Den bestämmelse i lagen om internationellt polisiärt samarbete som innehåller sådana begränsningar är 6 kap. 3 § (se ovan). Dessutom kan sekretess gälla för en uppgift från en utländsk brottsbekämpande myndighet enligt bestämmelserna i 18 kap. och 35 kap. OSL (se avsnitt 3.5.2). Även den s.k. utrikessekretessen i 15 kap. 1 § OSL kan i undantagsfall aktualiseras om det t.ex. skadar landet om uppgiften röjs. Av det anförda följer sammantaget att offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser tillgodoser kravet på sekretess för uppgifter som skattebrottsenheten mottar från en utländsk brottsbekämpande myndighet enligt rambeslutet (jfr Ds 2008:72 s. 66–68).

Dataskydd

Enligt rambeslutet ska den information och de underrättelser som utbyts omfattas av nationella dataskyddsregler som säkerställer ett visst grundläggande skydd för behandlingen av personuppgifter (artikel 8). Skyddet ska motsvara åtagandena i Europarådets konvention av den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter (dataskyddskonventionen) och tilläggsprotokollet av den 8 november 2001 samt Europarådets rekommendation R (87) 15 om användningen av personuppgifter inom polisväsendet (artikel 8.2). I rambeslutet finns även en särskild bestämmelse om hur mottagna uppgifter får databehandlas (artikel 8.3). Mottagen information och mottagna underrättelser får enbart behandlas i de syften för vilka uppgifterna har tillhandahållits eller för att förebygga ett omedelbart och allvarligt hot mot den allmänna säkerheten. I annat fall krävs förhandstillstånd till behandlingen av personuppgifter från den medlemsstat som tillhandahållit informationen.

Dataskyddsreglerna i brottsdatalagen och Skatteverkets brottsdatalag som gäller vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet måste – precis som regleringen som gäller t.ex. Polismyndigheten och Tullverket – anses leva upp till de krav som den internationella dataskyddsregleringen ställer och till vilka rambeslutet hänvisar (jfr Ds 2008:72 s. 69). Dessutom kan konstateras att alla medlemsstater genom dataskyddsdirektivet nu ska ha samma grundläggande skydd för personuppgifter som behandlas inom ramen för polisiärt samarbete.

I de fall där en utländsk myndighet ställer upp särskilda villkor för personuppgiftsbehandlingen får det betraktas som ett sådant användningsbegränsande villkor som har behandlats ovan (se även avsnitt 3.1.2).

Den svenska dataskyddsreglering som gäller i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet uppfyller sammanfattningsvis åtagandena i rambeslutet.

Övriga frågor

I övrigt finns de bestämmelser i nationell rätt som behövs för att Skatteverket ska kunna läggas till som behörig brottsbekämpande myndighet enligt rambeslutet. Det handlar bl.a. om de närmare förutsättningarna för att tillhandahålla uppgifter såväl efter begäran som utan föregående begäran, begränsningar av skyldigheten att lämna uppgifter samt tidsfrister, vilka regleras i förordningen om förenklat uppgiftsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionen. Någon ytterligare reglering krävs därför inte.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2023.

Bedömning: Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen: De föreslagna bestämmelserna är som anförs i promemorian angelägna och det är därför viktigt att de kan träda i kraft så snart som möjligt. Författningsändringarna bör därför träda i kraft den 1 juli 2023. Några övergångsbestämmelser bedöms inte behövas.

8 Konsekvensanalys

Syfte och alternativ lösning

Syftet med förslagen är att förbättra Skatteverkets möjligheter att bedriva en effektiv brottsbekämpande verksamhet. Förslagen innebär att skattebrottsenheten ges möjlighet att utbyta information direkt med andra brottsbekämpande myndigheter i enlighet med rambeslutet om förenklat informations- och underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater. Därutöver tydliggörs när uppgifter kan lämnas ut inom ramen för det internationella samarbetet genom Interpol respektive Europol. Förslagen medför att Skatteverket ges möjlighet att mer effektivt bedriva främst underrättelseverksamhet i de underrättelseärenden hos skattebrottsenheten där det förekommer kopplingar till utländska bolag, aktörer eller brottsliga nätverk. I hälften av de sammanställningar och rapporter som skattebrottsenheten tar fram och lämnar till andra brottsbekämpande myndigheter samt till beskattningsverksamheten och folkbokföringsverksamheten förekommer det sådana internationella kopplingar.

Ett alternativ vore att inte genomföra förslagen. Det bedöms dock inte vara lämpligt, eftersom det skulle innebära att Skatteverkets brottsbekämpande förmåga inte kommer att stärkas på det sätt som är möjligt om förslagen genomförs. Skattebrottslighet och annan brottslighet

som har anknytning till Skatteverkets verksamhet har ofta internationella kopplingar och koppling till annan brottslighet. Det bedöms därför angeläget att förslagen genomförs så att Skatteverket ges bättre förutsättningar att effektivt bekämpa sådan brottslighet.

Effekter för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet

Skattebrottslighet svarar för en väsentlig del av den ekonomiska brottsligheten och en betydande del av den brottslighet som myndigheterna arbetar med inom myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet. Den har dessutom kopplingar till bidragsbrott och bedrägerier mot välfärdssystemen. Det är av strategisk betydelse för samhället att motverka skattebrottslighet och annan brottslighet som har anknytning till Skatteverkets verksamhet.

Att på ett tidigt stadium få tillgång till korrekta och aktuella informationer och underrättelser som rör brott och brottslig verksamhet är av avgörande betydelse för att brottsbekämpande myndigheter framgångsrikt ska kunna upptäcka, förebygga och utreda brott eller brottslig verksamhet, särskilt inom EU där kontrollen av de inre gränserna slopats. Eftersom brottslingar bedriver sin verksamhet i det fördolda krävs det att information om dem kan utbytas synnerligen snabbt (jfr skäl 4 till rambeslutet). Att snabbt kunna kartlägga en person eller ett brottsligt nätverk är en viktig framgångsfaktor bl.a. när det gäller att bekämpa organiserad och annan allvarlig brottslighet. Förslagen i promemorian bedöms stärka Skatteverkets möjligheter att bedriva en effektiv brottsbekämpande verksamhet genom att ge bättre förutsättningar för en väl underbyggd underrättelseverksamhet. Det kan väntas ha en positiv effekt på det brottsförebyggande arbetet och försvåra för framför allt sådan brottslighet som är organiserad och där tillvägagångssättet kan innebära att brottslingar använder sig av internationella kontakter eller själva rör sig över gränserna.

Effekter för Skatteverket

Förslagen förväntas leda till att skattebrottsenheten får tillgång till värdefull underrättelseinformation som annars inte hade kommit verksamheten till del, vilket stärker Skatteverkets brottsbekämpande förmåga. En utökad tillgång till information bedöms leda till att Skatteverkets underrättelseverksamhet blir mer effektiv, genom att det skapar ett större och säkrare underlag för skattebrottsenhetens analysverksamhet. Informationen kan även förväntas leda till att fler underrättelseärenden initieras. Därigenom kan skattebrottsenheten lämna mer och bättre information i t.ex. sammanställningar och rapporter som är till nytta för andra verksamheter inom Skatteverket och andra myndigheter som enheten samverkar med. Förslagen förväntas också leda till att Skatteverket i högre utsträckning kan lämna information som är till nytta för utländska myndigheter med motsvarande brottsbekämpande inriktning.

Förslagen väntas innebära ökade kostnader för Skatteverket. Skatteverket har i sin promemoria bedömt att uppgiften att lämna och ta emot information till utländska myndigheter samt till Interpol och Europol

tar 2–3 årsarbetskrafter i anspråk, främst i form av sambandspersoner. Vidare bedöms minst 1–2 årsarbetskrafter behöva tas i anspråk för att bedöma och analysera den ytterligare information som förväntas inkomma till skattebrottsenhetens underrättelseverksamhet från utländska myndigheter, Interpol och Europol. Behovet bedöms således uppgå till totalt 3–5 årsarbetskrafter. Denna beräkning kan behöva omprövas när informationsutbytet fungerar fullt ut. Förslagen bedöms även medföra behov av förändrat eller utbyggt it-stöd. De kostnader som förslagen medför för Skatteverket kan hanteras inom befintliga ramar.

Effekter för enskilda, företag och offentlig sektor

Förslagen ger Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet bättre möjligheter att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet som har anknytning till Skatteverkets verksamhet. Att fler sådana brott förebyggs, förhindras eller upptäcks skulle t.ex. kunna motverka att en persons identitet utnyttjas, vilket är positivt för enskilda och även för tilliten till staten. Det bör dessutom kunna påverka konkurrensen positivt för de företag som håller sig inom lagens ramar.

Förslagen förväntas inte påverka andra myndigheter eller de allmänna förvaltningsdomstolarna i nämnvärd omfattning. I den mån förslagen leder till fler åtal påverkas de allmänna domstolarna, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Kriminalvården. Eventuella kostnader som kan uppkomma i denna del kan dock hanteras inom myndigheternas ramar.

Konsekvenser för den personliga integriteten

Vid tillämpningen av unionsrätten ska EU och medlemsstaterna respektera Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt artikel 1.7 i rambeslutet ska rambeslutet inte ändra skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna enligt artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen, och inga skyldigheter som åligger brottsbekämpande myndigheter i detta avseende ska påverkas (se även skäl 2 till rambeslutet). I skäl 76 till Europolförordningen anges att förordningen respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som särskilt erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, i synnerhet rätten till skydd av personuppgifter och rätten till privatliv, vilka skyddas genom artiklarna 8 och 7 i stadgan och artikel 16 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Av Interpols konstitution framgår vidare att ett av Interpols mål är att beakta andemeningen i FN:s Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (se artikel 2.1).

Förslagen medför ett ytterligare intrång i den personliga integriteten för enskilda. Det intrång som förslagen medför ska vägas mot att det är ett angeläget samhällsintresse att bekämpa skattebrottslighet och annan brottslighet med anknytning till Skatteverkets verksamhet. Dessa ändamål motiverar att vissa begränsningar görs av en enskilds skydd mot intrång i den personliga integriteten. Att skattebrottsenheten ges tillgång till uppgifter från brottsbekämpande myndigheter i andra länder och att skattebrottsenheten lämnar uppgifter som är till nytta för brotts-

bekämpande myndigheter i andra länder samt för Interpol och Europol kan inte anses gå utöver vad som krävs för att bekämpa aktuell brottslighet.

Förslagen går inte längre än vad som behövs för att Skatteverket ska kunna delta i det förenklade uppgiftsutbytet enligt rambeslutet eller för att utlämnande av uppgifter ska kunna ske inom ramen för det internationella samarbete som sker genom Interpol och Europol. Förslagen i promemorian bedöms därför vara förenliga med de grundläggande rättigheter och principer som kommer till uttryck i bl.a. stadgan.

Effekter i övrigt

Förslagen bedöms inte medföra några offentligfinansiella effekter eller påverka sysselsättning, miljön, den ekonomiska jämställdheten, jämlikhet, integration eller inkomstfördelning.

Förslagen bedöms vara förenliga med EU-rätten.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

1 kap.

3 § Bestämmelserna om personuppgifter i följande paragrafer gäller också vid behandling av uppgifter om juridiska personer:

1. 2 § om personuppgiftsansvar,
2. 2 kap. 1 § om rättsliga grunder för behandling av personuppgifter,
3. 2 kap. 7 § om utlämnande av personuppgifter,
4. 3 kap. 2 § om gemensamt tillgängliga uppgifter, och
5. 4 kap. 1–4, 7 och 8 §§ om längsta tid som personuppgifter får behandlas.

Bestämmelserna om personuppgifter i följande paragrafer i brottsdatalagen (2018:1177) gäller också vid sådan behandling:

1. 2 kap. 2 § om diarieföring och handläggning i vissa fall,
2. 2 kap. 3 § andra stycket om ändamålet med behandlingen,
3. 2 kap. 17 § om längsta tid som personuppgifter får behandlas,
4. 2 kap. 4 och 22 §§ om behandling för nya ändamål, och
5. 3 kap. 6 § om tillgången till personuppgifter.

I paragrafen anges vilka bestämmelser i lagen och i brottsdatalagen (2018:1177) som gäller vid behandling av uppgifter om juridiska personer.

Första stycket ändras på så sätt att en ny punkt läggs till. Ändringen innebär att de sekretessbrytande bestämmelserna om utlämnande av personuppgifter till utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer i 2 kap. 7 § också gäller vid behandling av uppgifter om juridiska personer. Första stycket punkterna 4 och 5 motsvarar de tidigare punkterna 3 och 4.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

2 kap.

7 § Om det är förenligt med svenska intressen, får personuppgifter lämnas ut till

1. Interpol,

2. Europol,

3. en polismyndighet eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol, eller

4. en tullmyndighet eller skattemyndighet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Personuppgifter får lämnas ut enligt första stycket endast om mottagaren behöver uppgifterna för att utföra en uppgift som avses i 1 §.

Personuppgifter får vidare lämnas ut till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige har tillträtt efter riksdagens godkännande.

Paragrafen innehåller sekretessbrytande bestämmelser om utlämnande av personuppgifter till utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer. Paragrafen kompletterar bestämmelserna i 8 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och innehåller vissa mera preciserade fall där uppgifter får lämnas ut till en utländsk mottagare, trots att det gäller sekretess för uppgiften (jfr prop. 2016/17:91 s. 205).

En förutsättning för att personuppgifter ska få lämnas ut med stöd av paragrafen är att den behandling av uppgifter som utlämnandet innebär är tillåten. Inom ramen för de allmänna ändamålen för behandling av personuppgifter i 1 § 1 och 2 kan det i vissa fall finnas anledning att föra över uppgifter till en utländsk myndighet. Ett exempel är när en svensk myndighet i en svensk brottsutredning begär rättsligt bistånd från en utländsk myndighet. Av 1 § 3 framgår att personuppgifter får behandlas för att fullgöra de förpliktelser som följer av internationella åtaganden. Även i sådana fall blir det ofta aktuellt att lämna information till en utländsk myndighet. Förutsättningarna för att behandla personuppgifter som behandlas med stöd av 1 § för nya ändamål regleras i 2 kap. 4 och 22 §§ brottsdatalagen. De nu angivna bestämmelserna sätter gränser för när behandling som har till ändamål att överföra information till en utländsk myndighet eller organisation över huvud taget får förekomma. Vid överföring av personuppgifter till tredjeland ska regleringen i 8 kap. brottsdatalagen också tillämpas.

För att utlämnande ska få ske krävs därutöver att det inte på grund av sekretess finns hinder mot att lämna över uppgifterna till den utländska mottagaren, vilket nu aktuell paragraf tar sikte på.

Enligt *första stycket*, som är nytt, får personuppgifter, om det är förenligt med svenska intressen, lämnas till Interpol eller Europol, eller till en polismyndighet eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol eller till en tullmyndighet eller skattemyndighet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Av *andra stycket*, som också är nytt, framgår att sekretessen bryts och personuppgifter får lämnas ut till någon av de mottagare som anges i första stycket bara om mottagaren behöver dem för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda brott eller fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden. Bestämmelsen ger utrymme för att lämna ut uppgifter såväl på begäran som utan föregående framställning (jfr prop. 2016/17:91 s. 206).

I *tredje stycket*, som motsvarar den nuvarande regleringen, har endast en redaktionell ändring gjorts.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

(Rättsakter som antagits med tillämpning av avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen)

RÅDETS RAMBESLUT 2006/960/RIF

av den 18 december 2006

om förenklat informations- och underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artikel 30.1 a och b samt artikel 34.2 b,

med beaktande av Konungariket Sveriges initiativ,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande, och

av följande skäl:

- (1) Ett av Europeiska unionens centrala mål är att ge medborgarna en hög säkerhetsnivå inom ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
- (2) Detta mål skall uppnås genom förebyggande och bekämpande av brottslighet genom närmare samarbete mellan medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter, med iakttagande av de principer och regler om mänskliga rättigheter, grundläggande friheter och rättsstatsprincipen som unionen grundar sig på och som är gemensamma för medlemsstaterna.
- (3) Utbyte av information och underrättelser som rör brott och brottslig verksamhet är grunden för samarbetet på brottsbekämpningsområdet inom unionen, vilket tjänar det övergripande syftet att förbättra säkerheten för unionens medborgare.
- (4) Att på ett tidigt stadium få tillgång till korrekta och aktuella informationer och underrättelser är av avgörande betydelse för att brottsbekämpande myndigheter framgångsrikt skall kunna upptäcka, förebygga och utreda brott eller brottslig verksamhet, särskilt inom ett område där kontrollen av de inre gränserna slopats. Eftersom brottslingar bedriver sin verksamhet i det fördolda krävs det övervakning, och information om dem behöver kunna utbytas synnerligen snabbt.
- (5) Det är viktigt att se på brottsbekämpande myndigheters möjligheter att få tillgång till information och underrättelser om grova brott och terroristdåd från andra medlemsstater på ett övergripande sätt och inte inrikta sig på skillnader i fråga om brottstyper eller uppdelning av befogenheter mellan brottsbekämpande och rättsliga myndigheter.
- (6) För närvarande lägger formella förfaranden, administrativa strukturer och juridiska hinder i medlemsstaternas lagstiftning hinder i vägen för ett effektivt och snabbt informations- och underrättelseutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter. Detta förhållande är oacceptabelt för medborgarna i Europeiska unionen och det krävs därför större säkerhet och effektivare brottsbekämpning samtidigt som de mänskliga rättigheterna värnas.
- (7) Brottsbekämpande myndigheter måste kunna begära och få information och underrättelser från andra medlemsstater under olika faser av en utredning, alltifrån insamlandet av kriminalunderrättelser till brottsutredningen. Medlemsstaternas system skiljer sig åt i detta avseende och rambeslutet går inte ut på att ändra dessa system. Rambeslutets syfte är dock att för viss information och vissa slag av underrättelser säkerställa att viss information av avgörande betydelse för brottsbekämpande myndigheter snabbt kan utbytas inom unionen.
- (8) Avsaknaden av en gemensam rättslig ram för effektivt och snabbt informations- och underrättelseutbyte mellan medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter är en brist som måste avhjälpas. Europeiska unionens råd finner det därför nödvändigt att anta ett rättsligt bindande instrument om förenklat informations- och underrättelseutbyte. Detta rambeslut bör inte påverka befintliga eller framtida instrument som gör det möjligt att utvidga målen för detta rambeslut eller underlätta förfarandena för utbyte av information och underrättelser, exempelvis konventionen av den 18 december 1997 upprättad på grundval av artikel K 3 i fördraget om Europeiska unionen om ömsesidigt bistånd och samarbete mellan tullförvaltningar⁽¹⁾.
- (9) När det gäller genomförandet av informationsutbytet påverkar inte detta rambeslut väsentliga nationella säkerhetsintressen, och det äventyrar inte heller pågående utredningar eller enskilda personers säkerhet, eller särskild underrättelseverksamhet som gäller statens säkerhet.

⁽¹⁾ EGT C 24, 23.1.1998, s. 2.

- (10) Det är viktigt att främja informationsutbyte i så stor omfattning som möjligt, i synnerhet när det gäller brott med direkt eller indirekt koppling till organiserad brottslighet eller terrorism, och på ett sätt som inte sänker den samarbetsnivå som krävs mellan medlemsstaterna enligt nuvarande överenskommelser.
- (11) När det gäller medlemsstaternas gemensamma intresse av att bekämpa gränsöverskridande brottslighet måste man finna en lämplig avvägning mellan ett snabbt och effektivt samarbete inom brottsbekämpningen och överenskomna principer och bestämmelser i fråga om dataskydd samt de grundläggande friheterna och de mänskliga fri- och rättigheterna.
- (12) I det uttalande om bekämpande av terrorism som Europeiska rådet antog vid sitt möte den 25 mars 2004 uppmanas rådet av Europeiska rådet att undersöka åtgärder för förenklad informations- och underrättelseutbyte mellan medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter.
- (13) När det gäller Island och Norge utgör detta rambeslut en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som faller inom det område som avses i artikel 1 i rådets beslut 1999/437/EG av den 17 maj 1999 om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtal som har ingåtts mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa båda staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket⁽¹⁾. De förfaranden som föreskrivs i det avtalet har följts i fråga om rambeslutet.
- (14) När det gäller Schweiz utgör detta rambeslut, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som faller inom det område som avses i artikel 1.H i beslut 1999/437/EG, jämförd med artikel 4.1 i rådets beslut 2004/860/EG av den 25 oktober 2004 om undertecknande på Europeiska gemenskapens vägnar och provisorisk tillämpning av vissa bestämmelser i det avtalet⁽²⁾, och med artikel 4.1 i rådets beslut 2004/849/EG av den 25 oktober 2004 om undertecknande på Europeiska unionens vägnar och provisorisk tillämpning av vissa bestämmelser i det avtalet⁽³⁾.

⁽¹⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 31.

⁽²⁾ EUT L 370, 17.12.2004, s. 78.

⁽³⁾ EUT L 368, 15.12.2004, s. 26.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. Detta rambeslut syftar till att fastställa bestämmelser enligt vilka medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter effektivt och snabbt kan utbyta befintlig information och befintliga underrättelser för genomförandet av brottsutredningar eller kriminalunderrättelseverksamhet.
2. Detta rambeslut skall inte påverka bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser mellan medlemsstaterna och tredjeländer eller Europeiska unionens rättsakter om ömsesidig rättslig hjälp eller ömsesidigt erkännande av domar i brottmål, inbegripet eventuella villkor som tredjeländer fastställer för användningen av information när den väl tillhandahållits.
3. Detta rambeslut omfattar all information och/eller alla underrättelser enligt artikel 2 d. Det ålägger inte medlemsstaterna att samla in och lagra information och underrättelser i syfte att dessa skall kunna tillhandahållas de behöriga brottsbekämpande myndigheterna i andra medlemsstater.
4. Rambeslutet ålägger inte medlemsstaterna att lämna information och underrättelser som skall användas som bevis inför en rättslig myndighet och ger dem inte heller rätt att använda sådan information eller sådana underrättelser för detta ändamål. Om en medlemsstat har inhämtat information eller underrättelser i enlighet med detta rambeslut och önskar använda dessa som bevis inför en rättslig myndighet, måste den utverka samtycke från den medlemsstat som lämnat informationen eller underrättelserna, i förekommande fall enligt den nationella lagstiftningen i den medlemsstat som har tillhandahållit informationen eller underrättelserna genom att använda gällande instrument för rättsligt samarbete mellan medlemsstaterna. Ett sådant samtycke krävs inte om den anmodade medlemsstaten redan har gett sitt samtycke till att informationen eller underrättelserna får användas som bevis då informationen eller underrättelserna överlämnas.
5. Detta rambeslut medför ingen skyldighet att inhämta någon slags information eller några slags underrättelser genom tvångsåtgärder, vilka definieras i enlighet med nationell lagstiftning i den medlemsstat som mottar en begäran om information eller underrättelser.

6. Medlemsstaterna skall, om deras nationella lagstiftning tillåter det, tillhandahålla sådan information eller sådana underrättelser som tidigare inhämtats genom tvångsåtgärder.

7. Detta rambeslut skall inte ändra skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna enligt artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen, och inga skyldigheter som åligger brottsbekämpande myndigheter i detta avseende skall påverkas.

Artikel 2

Definitioner

I detta rambeslut gäller följande definitioner:

- a) *behörig brottsbekämpande myndighet*: en nationell polismyndighet, tullmyndighet eller annan myndighet som enligt nationell lagstiftning har behörighet att upptäcka, förebygga och utreda brott eller brottslig verksamhet och utöva myndighetsutövning samt i samband härmed vidta tvångsåtgärder. Organ eller enheter som arbetar särskilt med nationella säkerhetsfrågor omfattas inte av begreppet "behörig brottsbekämpande myndighet". Varje medlemsstat skall senast den 18 december 2007, i en förklaring som deponeras hos rådets generalsekretariat, ange vilka myndigheter som omfattas av begreppet "behörig brottsbekämpande myndighet". En sådan förklaring får ändras när som helst.
- b) *brottsutredning*: ett skede i förfarandet inom vilket behöriga brottsbekämpande eller rättsliga myndigheter, inbegripet allmänna åklagare, vidtar åtgärder för att fastställa och kartlägga sakförhållanden, misstänkta personer samt omständigheter i samband med en eller flera konstaterade konkreta brottsliga handlingar.
- c) *kriminalunderrättelseverksamhet*: ett skede i förfarandet som ännu inte nått stadiet brottsutredning, inom vilket en behörig brottsbekämpande myndighet enligt nationell lagstiftning har rätt att inhämta, behandla och analysera information om brott eller brottslig verksamhet för att fastställa om en konkret brottslig handling har begåtts eller kan komma att begås.
- d) information och/eller underrättelser:
 - i) all slags information eller data som innehas av brottsbekämpande myndigheter,

och

- ii) all slags information eller data som innehas av offentliga myndigheter eller privata organ och som är tillgängliga för de brottsbekämpande myndigheterna utan att de vidtar tvångsåtgärder i enlighet med artikel 1.5.

- e) *brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder* ⁽¹⁾ (nedan kallat "brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF"): brott enligt nationell lagstiftning som motsvarar eller är likvärdiga de brott som avses i den bestämmelsen.

AVDELNING II

INFORMATIONS- OCH UNDERRÄTTELSEUTBYTE

Artikel 3

Tillhandahållande av information och underrättelser

1. Medlemsstaterna skall se till att information och underrättelser kan lämnas till behöriga brottsbekämpande myndigheter i övriga medlemsstater i överensstämmelse med detta rambeslut.
2. Information och underrättelser skall tillhandahållas på begäran av en behörig brottsbekämpande myndighet som handlar inom ramen för de befogenheter som fastställts i den nationella lagstiftningen och som genomför en brottsutredning eller en kriminalunderrättelseverksamhet.
3. Medlemsstaterna skall se till att villkoren för att förse de behöriga brottsbekämpande myndigheterna i andra medlemsstater med information och underrättelser inte är strängare än de som tillämpas på nationell nivå för tillhandahållande av och begäran om information och underrättelser. Särskilt får en medlemsstat inte kräva rättslig överenskommelse eller tillstånd för utbyte mellan sin behöriga brottsbekämpande myndighet och en behörig brottsbekämpande myndighet i en annan medlemsstat av sådan information eller sådana underrättelser som vid ett internt förfarande kan erhållas av den anmodade behöriga brottsbekämpande myndigheten utan ett sådant avtal eller tillstånd.
4. Om den anmodade behöriga brottsbekämpande myndigheten enligt sin nationella lagstiftning endast kan få tillträde till den begärda informationen eller de begärda underrättelserna efter avtal med eller tillstånd av en rättslig myndighet, skall den anmodade behöriga brottsbekämpande myndigheten vara skyldig att av den behöriga rättsliga myndigheten begära att avtal träffas eller tillstånd ges om tillgång till och utbyte av den efterfrågade informationen. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 10.1 och 10.2 skall den behöriga rättsliga myndigheten i den anmodade medlemsstaten tillämpa samma regler för sitt beslut som i ett rent inhemskt fall.

⁽¹⁾ EUT L 190, 18.7.2002, s. 1.

5. Om den begärda informationen eller de begärda underrättelserna har erhållits från en annan medlemsstat eller ett tredjeland och omfattas av en specialitetsprincip, kan de överlämnas till den behöriga brottsbekämpande myndigheten i en annan medlemsstat endast om den medlemsstat eller det tredjeland som lämnade informationen eller underrättelserna samtycker till detta.

Artikel 4

Tidsfrister för tillhandahållandet av information och underrättelser

1. Medlemsstaterna skall se till att de har rutiner på plats så att de inom högst åtta timmar kan besvara en brådskande begäran om information och underrättelser beträffande de brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF, om den begärda informationen eller de begärda underrättelserna finns tillgängliga i en databas till vilken en brottsbekämpande myndighet har direkt åtkomst.

2. Om den anmodade behöriga brottsbekämpande myndigheten inte kan svara inom åtta timmar, skall den ange skälen till detta i formuläret i bilaga A. Om det skulle innebära alltför stor arbetsbelastning för den anmodade brottsbekämpande myndigheten att lämna den begärda informationen eller de begärda underrättelserna inom åtta timmar får den skjuta upp tillhandahållandet av informationen eller underrättelserna. Den anmodade brottsbekämpande myndigheten skall då omedelbart underrätta den ansökande brottsbekämpande myndigheten om detta och lämna den begärda informationen eller de begärda underrättelserna så snart som möjligt, dock senast inom tre dagar. Användningen av bestämmelserna i denna punkt skall ses över senast den 19 December 2009.

3. I icke-brådskande fall skall medlemsstaterna se till att framställningar om information och underrättelser om brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF besvaras inom en vecka, om den begärda informationen eller de begärda underrättelserna finns tillgängliga i en databas till vilken en brottsbekämpande myndighet har direkt åtkomst. Om den anmodade behöriga brottsbekämpande myndigheten inte kan svara inom en vecka, skall den ange skälen till detta i formuläret i bilaga A.

4. I alla övriga fall skall medlemsstaterna se till att den begärda informationen överlämnas till den ansökande behöriga brottsbekämpande myndigheten inom 14 dagar. Om den anmodade behöriga brottsbekämpande myndigheten inte kan svara inom 14 dagar, skall den ange skälen till detta i formuläret i bilaga A.

Artikel 5

Begäran om information och underrättelser

1. Information och underrättelser kan begäras i syfte att upptäcka, förebygga eller utreda ett brott om det finns sakliga skäl att förmoda att den berörda informationen eller de berörda underrättelserna finns tillgängliga i en annan medlemsstat. I begäran skall dessa sakliga skäl anges liksom i vilket syfte informationen och underrättelserna begärs; sambandet mellan syftet och den person som informationen och underrättelserna gäller skall också förklaras.

2. Den ansökande behöriga brottsbekämpande myndigheten skall avhålla sig från att begära mer information eller fler underrättelser och från att fastställa snävare tidsfrister än nödvändigt för syftet med begäran.

3. En begäran om information eller underrättelser skall innehålla minst de uppgifter som anges i bilaga B.

Artikel 6

Kommunikationskanaler och språk

1. Informations- och underrättelseutbyte enligt detta rambeslut får äga rum genom alla befintliga kanaler för internationellt brottsbekämpningssamarbete. Det språk som används för begäran och informationsutbytet skall vara det som gäller för den kanal som används. När medlemsstaterna avger sina förklaringar i enlighet med artikel 2 a skall de också till rådets generalsekretariat lämna uppgifter om de kontakter till vilka framställningar kan sändas i brådskande fall. Dessa uppgifter får ändras när som helst. Rådets generalsekretariat skall meddela medlemsstaterna och kommissionen de förklaringar som inkommer.

2. Information eller underrättelser skall även utbytas med Europol i enlighet med den konvention som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå (Europolkonventionen) ⁽¹⁾ och med Eurojust i enlighet med rådets beslut 2002/187/RIF av den 28 februari 2002 om inrättande av Eurojust för att stärka kampen mot grov brottslighet ⁽²⁾, förutsatt att utbytet gäller ett brott eller en brottslig verksamhet inom deras mandat.

⁽¹⁾ EGT C 316, 27.11.1995, s. 2. Konventionen senast ändrad genom det protokoll som upprättats på grundval av artikel 43.1 i Europolkonventionen (EUT C 2, 6.1.2004, s. 3).

⁽²⁾ EUT L 63, 6.3.2002, s. 1. Beslutet senast ändrat genom beslut 2003/659/RIF (EUT L 245, 29.9.2003, s. 44).

Artikel 7

Spontant informations- och underrättelseutbyte

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10 skall de behöriga brottsbekämpande myndigheterna, utan att det är nödvändigt med en anmodan, till behöriga brottsbekämpande myndigheter i andra berörda medlemsstater lämna information och underrättelser i de fall där det finns sakliga skäl att förmoda att informationen och underrättelserna kan bidra till att upptäcka, förebygga eller utreda brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF. De närmare villkoren för detta spontana informationsutbyte skall regleras i den nationella lagstiftningen i den medlemsstat som tillhandahåller informationen.

2. Tillhandahållandet av information och underrättelser skall begränsas till vad som anses relevant och nödvändigt för att kunna upptäcka, förebygga eller utreda det aktuella brottet eller den aktuella brottsliga verksamheten.

Artikel 8

Dataskydd

1. Varje medlemsstat skall se till att de fastställda regler för dataskydd som gäller användning av de kommunikationskanaler som avses i artikel 6.1 tillämpas även inom det förfarande för informations- och underrättelseutbyte som föreskrivs i detta rambeslut.

2. Användningen av information och underrättelser som har utbytt direkt eller bilateralt i enlighet med detta rambeslut skall uppfylla nationella bestämmelser för dataskydd i den mottagande medlemsstaten, där informationen och underrättelserna skall omfattas av samma regler om dataskydd som om de samlats in i den mottagande medlemsstaten. De personuppgifter som behandlas i samband med genomförandet av detta rambeslut skall skyddas i enlighet med Europarådets konvention av den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter och, för de medlemsstater som har ratificerat det, tillägsprotokollet av den 8 november 2001 om tillsynsmyndigheter och gränsöverskridande flöden av personuppgifter. Principerna i Europarådets rekommendation R(87) 15 om användningen av personuppgifter inom polisväsendet bör också beaktas när brottsbekämpande myndigheter behandlar personuppgifter som inhämtats i enlighet med detta rambeslut.

3. Information och underrättelser som lämnats enligt detta rambeslut får användas av de behöriga brottsbekämpande myndigheterna i den medlemsstat som har mottagit dem enbart i de syften för vilka de har tillhandahållits i enlighet med detta rambeslut eller för att förebygga ett omedelbart och allvarligt hot mot den allmänna säkerheten; databehandling i andra syften skall endast vara tillåten med förhandstillstånd från den medlemsstat som överfört informationen och i enlighet med den nationella lagstiftningen i den mottagande medlemsstaten. Tillståndet kan beviljas om den nationella lagstiftningen i den stat som överfört informationen tillåter detta.

4. När information och underrättelser lämnas i enlighet med detta rambeslut får den behöriga brottsbekämpande myndighet som tillhandahåller information ställa villkor, i enlighet med sin nationella lagstiftning, för den mottagande behöriga brottsbekämpande myndighetens användning av informationen och underrättelserna. Villkor får även ställas när det gäller rapportering av resultatet av den brottsutredning eller kriminalunderrättelseverksamhet som föranledde informations- och underrättelseutbytet. Den mottagande behöriga brottsbekämpande myndigheten skall vara bunden av sådana villkor förutom i de särskilda fall då den nationella lagstiftningen kräver att man gör avsteg från användningsrestriktionerna till förmån för rättsliga myndigheter, lagstiftande organ eller alla andra självständiga instanser som upprättats genom lag och som ansvarar för tillsynen av de behöriga brottsbekämpande myndigheterna. I sådana fall får informationen och underrättelserna användas endast efter samråd med den stat som överfört informationen, vars intressen och uppfattning i möjligaste mån måste beaktas. Den mottagande medlemsstaten kan i särskilda fall anmodas av den medlemsstat som överfört informationen att informera om användningen och den vidare behandlingen av den överförda informationen och de överförda underrättelserna.

Artikel 9

Sekretess

De behöriga brottsbekämpande myndigheterna skall i varje enskilt fall av informations- och underrättelseutbyte vederbörligen beakta kraven på utredningssekretess. De behöriga brottsbekämpande myndigheterna skall därför, i enlighet med den nationella lagstiftningen, säkerställa sekretessen för all överlämnad information och alla överlämnade underrättelser som har sekretessbelagts.

Artikel 10

Skäl till att vägra att lämna information eller underrättelser

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3.3, får en behörig brottsbekämpande myndighet vägra att lämna information eller underrättelser endast om det finns sakliga skäl att anta att tillhandahållandet av informationen eller underrättelserna skulle kunna

- a) skada väsentliga nationella säkerhetsintressen i den anmodade medlemsstaten,

Artikel 12

Förhållandet till andra instrument

- b) äventyra resultatet av en pågående utredning eller en kriminalunderrättelseverksamhet, eller enskilda personers säkerhet,

eller

- c) vara uppenbart oproportionerligt eller irrelevant för de syften för vilka det begärdes.

2. Om begäran gäller ett brott där påföljden enligt den anmodade medlemsstatens lagstiftning är ett års fängelse eller mindre, får den behöriga brottsbekämpande myndigheten vägra att tillhandahålla den begärda informationen och de begärda underrättelserna.

3. Den behöriga brottsbekämpande myndigheten skall vägra att lämna information eller underrättelser om den behöriga rättsliga myndigheten inte har gett tillstånd till tillträde till och utbyte av den begärda informationen i enlighet med artikel 3.4.

1. I den mån bestämmelserna i artikel 39.1, 39.2 och 39.3 och artikel 46 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet ⁽¹⁾ gäller informations- och underrättelseutbyte för genomförandet av brottsutredningar eller kriminalunderrättelseverksamhet enligt bestämmelserna i detta rambeslut, skall de ersättas av bestämmelserna i detta rambeslut.

2. Verkställande Schengenkommitténs beslut av den 16 december 1998 om gränsöverskridande polissamarbete för att förhindra och upptäcka brottsliga handlingar (SCH/Com-ex (98) 51 rev 3) ⁽²⁾ och av den 28 april 1999 om förbättring av polissamarbetet för att förhindra och upptäcka brottsliga handlingar (SCH/Com-ex (99) 18) ⁽³⁾ skall upphöra att gälla.

3. Medlemsstaterna får fortsätta att tillämpa bilaterala eller multilaterala avtal eller andra överenskommelser som är i kraft när detta rambeslut antas, förutsatt att dessa avtal eller överenskommelser gör det möjligt att utvidga målen för detta rambeslut och att de bidrar till att ytterligare förenkla och underlätta de förfaranden för informations- och underrättelseutbyte som omfattas av detta rambeslut.

4. Medlemsstaterna får ingå eller låta träda i kraft bilaterala eller multilaterala avtal eller andra överenskommelser efter det att detta rambeslut har trätt i kraft, förutsatt att dessa avtal eller överenskommelser gör det möjligt att utvidga målen för detta rambeslut och att de bidrar till att ytterligare förenkla och underlätta de förfaranden för informations- och underrättelseutbyte som omfattas av detta rambeslut.

5. De avtal och överenskommelser som avses i punkterna 3 och 4 får under inga omständigheter påverka förbindelserna med de medlemsstater som inte är parter i dem.

AVDELNING III

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 11

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut före den 19 December 2006.

2. Medlemsstaterna skall till rådets generalsekretariat och till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. På grundval av denna och annan information som medlemsstaterna har lämnat på begäran skall kommissionen före den 19 December 2006 överlämna en rapport till rådet om rambeslutets tillämpning. Rådet skall för den 19 December 2006 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har följt bestämmelserna i detta rambeslut.

⁽¹⁾ EGT L 239, 22.9.2000, s. 19. Konventionen senast ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1160/2005 (EUT L 191, 22.7.2005, s. 18).

⁽²⁾ EGT L 239, 22.9.2000, s. 407.

⁽³⁾ EGT L 239, 22.9.2000, s. 421.

6. Medlemsstaterna skall senast den 19 December 2006 underrätta rådet och kommissionen om sådana gällande avtal och överenskommelser som avses i punkt 3 och som de vill fortsätta att tillämpa.

7. Medlemsstaterna skall också underrätta rådet och kommissionen om sådana eventuella nya avtal eller överenskommelser som avses i punkt 4 inom tre månader från undertecknandet eller ikraftträdandet av de instrument som redan hade undertecknats före antagandet av detta rambeslut.

Artikel 13

Ikraftträdande

Detta rambeslut träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den 18 december 2006.

På rådets vägnar
Ordförande
J.-E. ENESTAM

BILAGA A

UTBYTE AV INFORMATION ENLIGT RÅDETS RAMBESLUT 2006/960/RIF FORMULÄR SOM SKALL ANVÄNDAS AV DEN ANMODADE MEDLEMSSTATEN VID ÖVERLÄMNANDE AV INFORMATION/FÖRSENING/VÅGRAN ATT LÄMNA INFORMATION

Detta formulär skall användas för att överlämna begärd information och/eller begärda underrättelser och för att underrätta den ansökande myndigheten om att den normala tidsfristen inte kan respekteras, om behovet av att hänskjuta begäran till en rättslig myndighet eller om vägran att överlämna den begärda informationen.

Formuläret kan användas vid mer än ett tillfälle under förfarandet (t.ex. i det fall då en begäran först måste hänskjutas till en rättslig myndighet och det vid ett senare tillfälle visar sig nödvändigt att vägra verkställa begäran).

Anmodad myndighet (namn, adress, telefon, fax, e-post, medlemsstat)	
Uppgift om handläggande tjänsteman (valfri uppgift)	
Referensnummer för detta svar	
Datum och referensnummer för tidigare svar	
Svar till följande ansökande myndighet	
Datum och tid för begäran	
Referensnummer för denna begäran	

Normal tidsfrist enligt artikel 4 i rambeslut 2006/960/RIF	
Brottet omfattas av artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF	Brådskande begäran → ☐ 8 timmar
och den begärda informationen eller de begärda underrättelserna finns tillgängliga i en databas till vilken en brottsbekämpande myndighet i den anmodade medlemsstaten har direkt åtkomst.	Icke brådskande begäran → ☐ 1 vecka
Övriga fall	→ ☐ 14 dagar

Utbyte av information enligt rådets rambeslut 2006/960/RIF: Lämnade informationer och underrättelser	
1.	Informationen eller underrättelserna ☐ får endast användas för de syften för vilka de har tillhandahållits eller för att förebygga ett omedelbart och allvarligt hot mot allmän säkerhet ☐ får också användas för andra syften på följande villkor (valfri uppgift):
2.	Källans tillförlitlighet ☐ Tillförlitlig ☐ I allmänhet tillförlitlig ☐ Ej tillförlitlig ☐ Kan inte bedömas
3.	Informationens eller underrättelsernas riktighet ☐ Säkra ☐ Fastställda av källan ☐ Bekräftade rykten ☐ Ej bekräftade rykten

4. Resultatet av brottsutredningen eller kriminalunderrättelseverksamheten inom vilken informationsutbytet har ägt rum måste rapporteras till den överförande myndigheten   ☐ Nej ☐ Ja
5. Vid spontant utbyte, anledning att tro att informationen eller underrättelserna skulle kunna bidra till upptäckt, förebyggandet eller utredning av brott som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF:
DRÖJSMÅL – Begäran kan inte besvaras inom den angivna tiden enligt artikel 4 i rambeslut 2006/960/RIF   Information eller underrättelser kan inte lämnas inom den angivna tiden av följande skäl: De förväntas kunna lämnas inom   ☐ 1 dag ☐ 2 dagar ☐ 3 dagar ☐ ... veckor ☐ 1 månad   ☐ Tillstånd har begärts hos en rättslig myndighet. Förfarandet för att bevilja/vägra tillstånd förväntas ta ... veckor.
VÄGRAN – Denna information eller dessa underrättelser ☐ kan inte tillhandahållas eller begäras på nationell nivå ☐ kan inte tillhandahållas av ett eller flera av följande skäl: A – Skäl som hänför sig till rättslig kontroll som förhindrar överlämnandet eller kräver ett förfarande med ömsesidig rättslig hjälp   ☐ Den behöriga rättsliga myndigheten har inte beviljat tillgång till och utbyte av information eller underrättelser.   ☐ Den begärda informationen eller de begärda underrättelserna har tidigare erhållits genom tvångsätgärder och deras tillhandahållande är inte tillåtet enligt nationell lagstiftning.   ☐ Informationen eller underrättelserna innehas inte av   ▪ brottsbekämpande myndigheter, eller ▪ offentliga myndigheter eller privata organ på ett sätt som gör att de är tillgängliga för de brottsbekämpande myndigheterna utan tvångsätgärder. ☐ B – Tillhandahållande av den begärda informationen eller de begärda underrättelserna skulle skada väsentliga nationella säkerhetsintressen eller äventyra resultatet av en pågående utredning, en underrättelseoperation avseende ett brott eller enskilda personers säkerhet eller skulle vara uppenbart oproportionerligt eller irrelevant för de syften för vilka de begärdes.   När A eller B anges, var vänlig uppge, om det bedöms nödvändigt, ytterligare information eller orsaken till vägran (valfri uppgift):   ☐ D – Den anmodade myndigheten har beslutat att vägra verkställighet, eftersom begäran enligt den anmodade medlemsstatens lagstiftning gäller följande brott (typ av brott och brottsrubricering skall anges), där påföljd är högst ett års fängelse.   ☐ E – Den begärda informationen eller de begärda underrättelserna är inte tillgängliga.   ☐ F – Den begärda informationen eller de begärda underrättelserna har erhållits från en annan medlemsstat eller från ett tredjeland och omfattas av en specialitetsprincip och staten har inte samtyckt till att överlämna denna information eller dessa underrättelser.

BILAGA B

UTBYTE AV INFORMATION ENLIGT RÅDETS RAMBESLUT 2006/960/RIF FORMULÄR FÖR BEGÄRAN OM INFORMATION OCH UNDERRÄTTELSER FÖR DEN ANSÖKANDE MEDLEMSSTATENS RÄKNING

Detta formulär skall användas vid begäran om information och underrättelser enligt rådets rambeslut 2006/960/RIF.

I – Administrativa uppgifter

Ansökande myndighet (namn, adress, telefon, fax, e-post, medlemsstat)	
Uppgift om handläggande tjänsteman (valfri uppgift)	
Till följande medlemsstat	
Datum och tid för denna begäran	
Referensnummer för denna begäran	

Tidigare framställningar				
☐ Detta är den första framställningen i ärendet				
☐ Denna framställning föregås av tidigare framställningar i samma ärende				
Tidigare framställning(ar)			Svar	
	Datum	Referensnummer (i den ansökande staten)	Datum	Referensnummer (i den anmodade staten)
1.				
2.				
3.				
4.				

Om begäran sänds till mer än en myndighet i den anmodade staten, var vänlig ange vilka av följande kanaler som använts:	
☐ Nationell enhet/ Europol-sambandsman	☐ För kännedom ☐ För verkställighet
☐ Interpols nationella centrala byrå	☐ För kännedom ☐ För verkställighet
☐ Sirene	☐ För kännedom ☐ För verkställighet
☐ Sambandsman	☐ För kännedom ☐ För verkställighet
☐ Annan (ange vilken):	☐ För kännedom ☐ För verkställighet
Om samma begäran sänds till en annan medlemsstat, var vänlig ange till vilken samt vilken kanal som använts (valfri uppgift)	

II – Tidsfrister

Påminnelse: tidsfrister enligt artikel 4 i rambeslut 2006/960/RIF

A – Brottet omfattas av artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF

och

de begärda informationerna eller underrättelserna finns tillgängliga i en databas till vilken en brottsbekämpande myndighet har direkt åtkomst.

→ Brådskande → Tidsfrist: 8 timmar med möjlighet till förlängning

→ Icke brådskande → Tidsfrist: 1 vecka

B – I övriga fall: Tidsfrist: 14 dagar

☐ Brådskande
☐ ICKE brådskande
Skäl för brådskan (t.ex. misstänkta kvarhålls, målet måste upp i domstol före ett särskilt datum):
Begärd information eller begärda underrättelser

Typ av brott eller brottslig verksamhet under utredning
Beskrivning av omständigheterna vid förövandet av brottet/brotten, inklusive tid, plats och i vilken omfattning den person om vilken information eller underrättelser begärs deltog i brottet/brotten:

Typ av brott	
A – Enligt artikel 4.1 och 4.3 i rådets rambeslut 2006/960/RIF ☐ A.1 Brottet kan leda till ett maximalt frihetsberövande på minst tre år i den ansökande medlemstaten OCH A.2 Brottet faller under en (eller flera) av följande brottstyper:	
☐ Deltagande i en kriminell organisation ☐ Terrorism ☐ Människohandel ☐ Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi ☐ Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen ☐ Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen ☐ Korruption ☐ Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen ☐ Organiserad stöld eller vapnat rån ☐ Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk ☐ Svindleri ☐ Beskyddarverksamhet och utpressning ☐ Förfälskning och piratkopiering ☐ Förfälskning av administrativa dokument och handel med sådana förfälskningar ☐ Förfälskning av betalningsmedel ☐ Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser	☐ Penningtvätt ☐ Penningförfälskning, inklusive förfälskning av euron ☐ IT-brottslighet ☐ Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter ☐ Hjälp till olovlig inresa och olovlig vistelse ☐ Mord och grov misshandel ☐ Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader ☐ Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan ☐ Rasism och främlingsfientlighet ☐ Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen ☐ Handel med stulna fordon ☐ Våldtäkt ☐ Mordbrand ☐ Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet ☐ Kapning av flygplan eller fartyg ☐ Sabotage
→ Brottet omfattas därför av artikel 2.2 i rambeslut2002/584/RIF. Artiklarna 4.1 (brådskande fall) och 4.3 (icke-brådskande fall) i rambeslut 2006/960/RIF skall därför tillämpas för de tidsfrister som skall respekteras för besvarande av denna begäran.	
Eller ☐ B – Brottet/brotten omfattas inte av förteckningen under A. I detta fall beskrivning av brottet/brotten:	
Syftet med begäran om information eller underrättelser	
Samband mellan syftet med begäran om informationen eller underrättelserna och den person som informationen eller underrättelserna gäller	
Identitet (om känd) för den/de person(er) som i första hand omfattas av den brottsutredning eller den underrättelseoperation som ligger till grund för begäran om informationen eller underrättelserna	
Skäl till att anta att informationen eller underrättelserna finns i den anmodade medlemsstaten	
Begränsad användning av informationen i denna begäran för annat än de syften för vilka den har tillhandhållits eller för att förebygga ett omedelbart och allvarligt hot mot allmän säkerhet	
☐ Användning tillåten ☐ Användning tillåten, men informationslämnaren anges inte ☐ Får ej användas utan att informationslämnaren gett sitt tillstånd ☐ Får ej användas	

RÄTTELSE

Rättelse till rådets rambeslut 2006/960/RIF av den 18 december 2006 om förenklat informations- och underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater

(Europeiska unionens officiella tidning L 386 av den 29 december 2006)

På sidan 94, artikel 11.1, skall det

i stället för: "... följa bestämmelserna i detta rambeslut före den 19 December 2006."

vara: "följa bestämmelserna i detta rambeslut före den 19 december 2008."

På sidan 94, artikel 11.2, skall det i

a) andra meningen

i stället för: "... skall kommissionen före den 19 December 2006 överlämna ..."

vara: "... skall kommissionen före den 19 december 2010 överlämna ..."

b) tredje meningen

i stället för: "Rådet skall för den 19 December 2006 bedöma ..."

vara: "Rådet skall före den 19 december 2011 bedöma ..."

På sidan 95, artikel 12.6, skall det

i stället för: "6. Medlemsstaterna skall senast den 19 December 2006 underrätta ..."

vara: "6. Medlemsstaterna skall senast den 19 december 2007 underrätta ..."